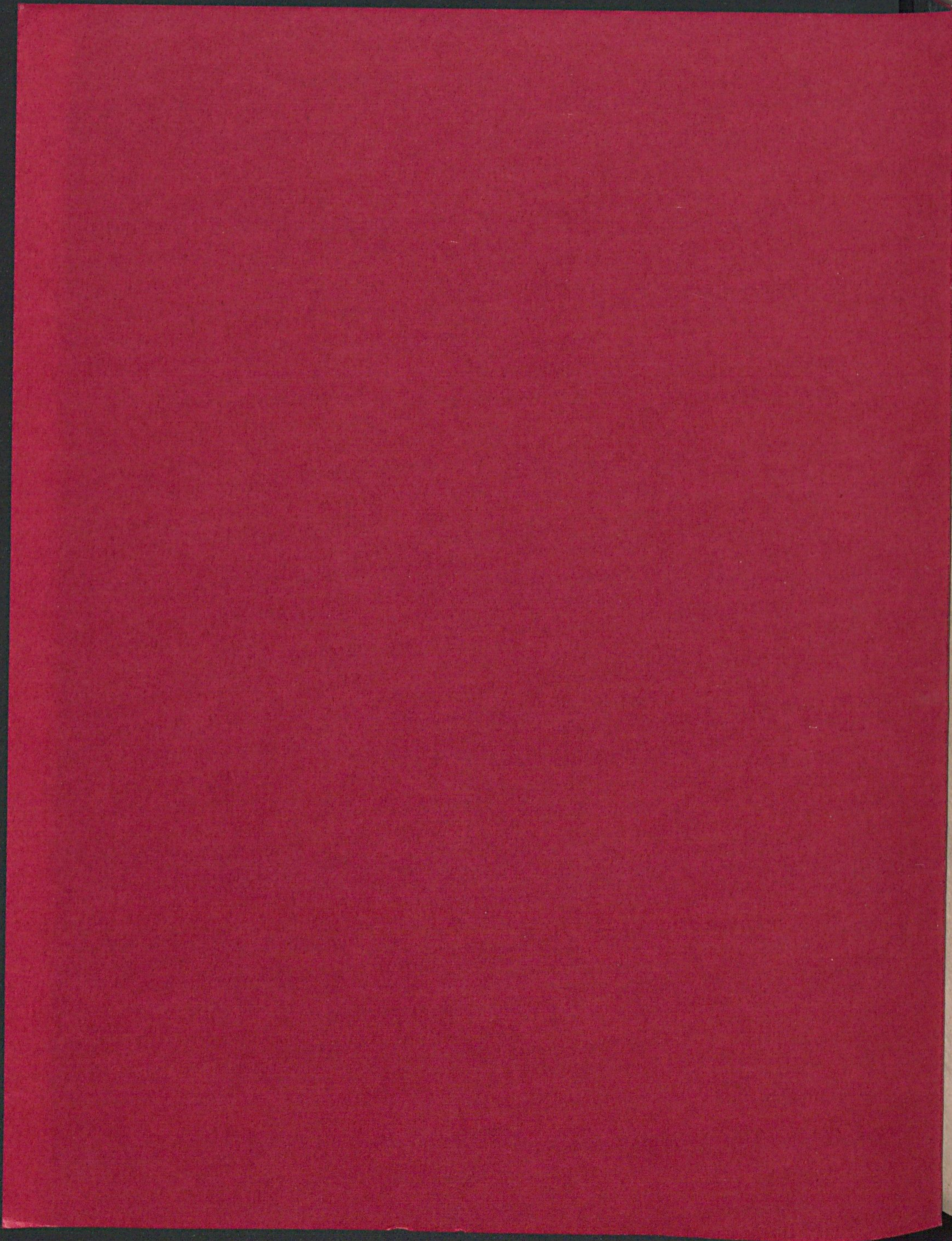

02 # 839

D
MA
EX
JC
TIS

H. 1122.
I. N. D. N. 7. C.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
De

H. 1122
25
CAMBIALIUM
LITERARUM ACCE-
PTATIONE,

von
Acceptirung der Wechsel-Brieffe /

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURGICO ET ELECTORATUS
HEREDE, &c. &c.

IN FRIDERICIANA ELECTORALI BRANDENBURGICA,
EX DECRETO ET AUCTORITATE ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ.
P R Æ S I D E

DN. SAMVELE STRYKIO,
JCTO, COMIT. PALAT. CÆSAR. SERENISS. ET POTEN-
TISS. ELECTORIS BRANDENB. CONSILIARIO INTIMO, PROFESSORE PRIMARIO,
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, ET p. t. DECANO-
PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,
IN AUDITORIO MAJORI

Die IIX. Decembr. A. M DC XCIIX.

Horis ante- & pomeridianis

Solenni Eruditorum disquisitioni exhibet

JACOBUS Göpner / Reg. Pruff.

HALÆ MAGDEBURGICÆ, Typis Christiani Henckelii Acad. Typogr.

Inclutæ Reipublicæ Palæopolitanæ,
Patriæ Patribus Conscriptis,

VIRIS,

*Generosissimo, Nobilissimis, Consultissimis
Amplissimis, multarum rerum prudentia ac experientia undiqua-
que Celeberrimis,*

DN. FRIDERICO à Derschau /
Sereniss. & Potentiss. Elector. Brand. Supre-
mi in Borussia Tribunalis Assessori, Consiliario Aulico &
Consuli gravissimo,

DN. HEINRICO Bartsch / Pro-Consuli

DN. GEORGIO Dietmer.

DN. GEORGIO WILHELMO Mühlkün-
kel / Judici.

DN. PETRO Schwenner.

DN. CHRIRSTOPHORO à Mohlen /

DN. JOHANNI Mantel /

DN. GEORGIO Berner / Camerario.

Ut &

DN. HEINRICO Bartsch / Secretario.

*Dominis, Patronis ac Promotoribus suis be-
nignissimis*

Disputationem hanc solennem
in devoti obsequii & gratæ mentis tesseram
cum voto perennaturæ prosperitatis
consecrat

JACOBUS Höpner / Reg. Pr.

PRÆFAMEN.

Maximam Cambiorum

utilitatem atque necessitatem pro dignitate multis evehere encomiis, si vellem9, hæ paginæ haud sufficerent. Proinde quanta utilitas atque necessitas est pyxidis nauticæ in navigationibus: tanta etiam est cambii in negotiationibus; quin neutiquam aberrare videbimur, si dicamus, Cambium esse quasi quintum elementum, sine quo mundus vix ac ne vix subsistere queat. Ut jam silentii peplo involvamus, qua ratione cambia varias peregrinantium in itinere molestias, captivorum quoque redemptiones mirum in modum sublevent; Regibus aliisque Potentatibus ad bella & quævis alia ardua gerenda negotia non minimo successu inserviant. Imo sine compendiosissima hac via, beneficio nimirum schedularum cambialium pecunias tuto absq; ullo discrimine transcribi, ac ob varia belli & maris pericula, ut & latronum piratarumque deprædationes, commercia vix ac ne vix exerceri posse, in proapatulo est. His itaque penitatis, postquam à Magnifico Jctorum Ordine in celeberrima hac Fridericiana facultas mihi concessa, publico quodam eruditionis specimine studiorum & profectuum meorum testimonium promerendi, non diu dubitandum fuit, quodnam in uberrima illa materiarum segete feligerem thema, in quo ingenii vires periclitarer. Cum enim ad monitum Imp. Leonis Nov. 46. ea præ cæteris in studio legali sint pertractanda, quorum aliquis sit usus, qui bono quopiam Remp. beet; arrisit præsens thema de cambialium literarum acceptatione,

occasione mihi nata ex solenni Cambiali constitutione à Serenissimo Electore Brandenb. in Prussia Ao. 1684. publicata, præcipue cum nemo huc usque, quantum nobis constat, ad hanc cambialem Ordinationem quicquam publicæ luci exposuerit. Quapropter non ingratham hanc qualem qualem opellam dulcissimæ Patriæ fore confido, si ductu hujus Juris Cambialis summe practicam hanc materiam aggressus fuero. Methodus autem impræsentiarum hæc erit, ut 1. sistantur generalia Lit. Camb. acceptationis. 2. Subjectum seu personæ. 3. Forma, ubi simul de palmariis Literarum Camb. requisitis sumus acturi. 4. Effectus. Denique 5. modus procedendi ratione acceptatarum Lit. Camb. Tu itaq; Alme Deus, annue clementer hisce cœptis; à Te vero B. L. æquū mihi polliceor iudicium, si non omnia pro amplitudine argumenti accurate, quæ comptius ac copiosius afferri potuissent, exhibuero adornata.

CAP. I.

Generalia exhibens.

CONSPECTUS.

I ngressus disputationis. n. 1. 2.	jusque varia in jure usurpationis. 10. 11. seq.
V ocabulum Cambii unde originem trahat; 3. 4.	Exhibetur Synonymia Cambii. 14.
D e Cambio & Campsore remisive agitur. 5.	Ab hoc differt collybus & symbola collybistica. 15. 16.
T ò Cambiale in jure haud reperitur, bene tamen τò cambium quod deducitur. 6.	Traditur Synonymia liter. camb. 17. 18.
C ambium antiquitus multipliciter usurpatum. 7.	Spachia quomodo convenient cum literis Avisoriis. 19.
V ox literarum unde descendat & quotupliciter accipiatur. 8. 9.	Synonyma Acceptationis. 20.
S istitur etymon acceptationis e-	Subsequitur descriptio acceptationis liter. Camb. n. 21.

Cum.

§. I.

CUM Disputaturis commune esse soleat, statim in ipso
frontispicio tractationis, antequam ad ulteriorem exe-
gesin progrediantur, pauca quædam de voculis præ-
mittere, ne illotis, ut Gajus inquit in *L. Facturus 1. ff.*
de O. 7. manibus rem egisse videantur, hujus asserti nec nos
impræsentiarum immemores, nonnulla, sed tamen concisis
verbis, cum diu iis immorari, sit littus arare & extra oleas va-
gari, circa rubricam Dissertationis nostræ annotanda esse exi-
stimavimus.

§. II. Vocem itaque Cambialium, quod attinet, sciendum
est, illam à verbo *cambire*, aut *cambiare* h.e. permutare, descen-
dere, & politioris literaturæ Scriptoribus non incognitam, vid.
Didacus Covarruv. in *collation. veter. numismat. cap. 7. n. 4.* Nicol.
de Passerib. de *Privat. scriptur. Libr. 3. qu. 42. n. 4. 5.* hocque vo-
cabulum rursus à Græco ἀπό τῆς κάμπτεω, ἐκάμψα, quod idem
est, quod flecto, permuto. Germ. *verwechselfeln / versehen* ori-
ginem trahere attestatur Marquard Tract. de *Jure Mercator. &*
Commerc. Libr. 2. cap. 12. n. 10. An autem substantiva exinde cam-
bium scil. & Campsor ita usu venerint, nonnulli ad-
huc fluctuant. Interim τὸ cambiale in jure nostro haud
occurrit, bene tamen τὸ Cambium legitur *1. F. 4. §. cum autem*
2. & 1. F. 22. in verb. si quis fecerit. 2. F. 25. ubi idem denotat, quod
aliud feudum ejusdem pretii, notante Gothofr. *all. loc. lit. b.*
vid. *cap. un. Lib. 7. Decretal. de Cambio. c. 6. in pr. X. de Except. &*
cap. un. vers. pro decima. de Decimis in Xtravag. Quapropter in-
ferimus, Cambii verbum veteribus triplici significatione scil.
generali, speciali & specialissima venisse, ac equidē (1) pro per-
mutatione *rerum pro rebus*, sed in valore æquali v. c. domus
pro frumento. (2) pro permutatione *rerum pro pecunia*, quæ
emptionis & venditionis naturam induit. (3) pro permutatione
speciei ad speciem, seu pecuniæ cum pecunia, cui soli cambii
nomen remansit, indicante fusius Gaito de *Credit. cap. 2. p. 72.*
n. 1211. seqq.

§. III. Ulterius occurrit vox Literarum, quarum origi-

A 2

nem

- ginem videtis apud Becmannum *de Origin. Lat. Lingu. p. 626.*
- 9 Martin. *in Lexic. Philolog.* Existunt autem Literæ in jure multiplicis significationis, accipiunturq; modo (1) pro Chirographo *t. t. Inst. de Liter. Oblig.* (2) pro documentis & instrumentis seu testimoniis *L. 14. ff. de Offic. Præsid. L. 65. ff. de Procurator.* (3) pro disciplinis, seu primis elementis addiscendis *§. 8. Inst. de Excusat. Tutor.* Denique pro epistola absenti transmissa, quod hujus loci est Germ. ein Brief *L. 2. §. 2. ff. de O. & A. L. 5. Cod. de Donat. L. 6. ff. de custod. & exhib. reor.*
- 10 §. IV. Acceptationis vocabulum quod concernit, recenset illud natales suos à supino *Acceptatum* verbi frequentativi *acceptare*, quod rursus descendit à verbo *accipere*, & eadem
- 11 significatione gaudet. In jure hoc nomen varie usurpatur, ita ut aliquando pro frequenter accipere *L. Alio Herede. 9. §. 1. ff. de Aliment. vel Cibar. legat. L. Sejo amico. 10. §. 3. ff. de Annuis Legat.* interdum pro solvere ac liberare per Acceptilationem *L. Quin etiam. 2. ff. de Calumniat. L. si quis obligatione. 115. ff. de R. J.*
- 12 sumatur. Haud raro etiam idem denotat quod approbare, consentire, & sic actum acceptationis, simul cum voluntate accipiendi involvit, uti in donationibus, pactis, &c. *L. Tale pactum. 40. §. 2. ff. de Pact.*
- 13 Sæpissime quoque solum acceptantis consensum designat, sine reali apprehensione v. gr. in promissis. Denique usurpatur vocabulum *acceptare* pro apprehendere, & sic convenit cum *capere*: unde *accepta & data Cinnabyme und Ausgabe L. qua quisque 1. §. 2. ff. de Edendo*, non obstante quod illud latius ac generalius hoc in jure accipiatur, juxta *L. 17. Aliud est capere. ff. de V. S. L. Non videtur 51. ff. de R. J.* & hic significatus impræsentiarum est nostri instituti.
- 14 §. V. Inter Synonyma Cambii in se considerati à Dd. recensetur Commutatio seu permutatio pecuniæ, Cardin. Mantica *Decis. 77. n. 2. Molina Tr. 2. de Justit. & Jur. Disp. 396. n. 1. seqq.* Andr. à Matre Dei *in Theolog. Moral. Tract. 14. de Contract. cap. 4. punct. 1.* Bonacina *de Contractib. Disp. 3. quest. 5. punct. unic. n. 1.* Mantica *de Tacit. & ambig. convent. tom. 2. Libr. 25. Tit. 1. n. 10. 11.* item *Lagium* improprie tamen, vulgo *Lage*, pecunia scilicet deducta, quam sibi Campsores, vel ob varietatem mone-

tarum, interesse, vel ob mercedem, quæ ipsis propter permutationem vor das Geld umb setzen / & transmissionem, exsolvitur, reservant. Sub hac tamen notatione non venit Collybus & symbola collybistica; utpote quæ est pecunia datoribus 15 literarum Camb. pro præstita opera Germ. das Wechsel-Geld / *courtege* numeranda. Dn. Struv. *S. J. C. exerc. 25. 0. 43.* ac eatenus differt ab ipso Cambio, quatenus hoc est pecuniæ præ- 16 sentis cum absente certo loco solvenda permutatio. Dn. Schwendend. *ad 1. ff. de Edend. §. 17. ibique in notis.*

§. VI. Literarum Synonyma hic sunt, schedæ, schedulæ 17 scil. Cambiaræ vel Cambiales, Literæ transcriptionis, à transcribenda nimirum pecunia: Literæ missivæ, epistolæ: symbola collybistica, item tesseræ collybisticae. De quibus conf. Zipfel, Gvalther *de Camb. th. 6. Lit. b.* Huc spectant quoque quadante- 18 nus literæ *Spachium* dictæ, omnes & singulas *tractas* & *remissas*, quæ tam ad *Ferias* i. e. ad Nundinas majores privilegiatas, alias *meßen* / quam ad *Plateas* i. e. extra tempus nundinarum sunt, speciatim comprehendentes, subscriptis singulorum nominibus, cum quibus Cambia fuerunt celebrata, & summarum quantitibus: una cum mandato de exigendis dictis remissis & solvendis *Trattis*: & alio Mandato de supplendo eo, in quo excedunt *trattæ*, vel disponendo eo, quo *Tractæ* à *Remissis* exsuperantur. Hæc *Spachia* ferme conveniunt cum literis *Avi-* 19 *soriis* seu *Præmonitionis* Germ. *Advies-Brieffe* / præterquam quod illa in regularibus, hæc in irregularibus Cambiis usurpentur, Turri *Tr. de Cambiis Disp. 2. quest. 1. n. 11. 12.* Sprenger in der *fürzen Wechsel-Practic. §. 3. n. 4. pag. 47.*

§. VII. Ad Acceptationis Synonyma referri potest Acce- 20 ptio, item Receptio, apprehensio, retentio *arg. L. si filius familias. 16. ff. De Scto Maced.* approbatio, ratificatio, quin & honorare, honoriren oder respectiren den Wechsel-Brieff.

§. VIII His itaq; præmissis propiò negotio nostro nos accingimus, literarum Cambii acceptationem sequentem in modum delineantes, quod sit actus, mediante quo literas Cambiales ab alio nobis exhibitas vel simpliciter absque ulla solennitate

aut dilatione, contrariæque voluntatis testificatione, vel cum interposita protestatione recipimus, promittentes pecuniæ summam in istis contentam, vice alterius, brevi tamen temporis spatio elapso, illico exsolvendam. Vel si brevioris desideres descriptionem, hæc erit: Acceptatio est qua contrahentium alterutro negotium ratum & gratum habetur vid. Althus. Dicaolog. Libr. 1. cap. 64. n. 26.

CAP. II.

Personas Acceptationis Literarum
Camb. sistens.

CONSPECTUS.

- T**Ransitus instituitur ad personas Lit. Camb. tum dantes tum acceptantes n. 1.
 Quæ personæ contrahere, illæ & acceptare liter. collybist. possunt quod per regulam deducitur 2.
 Quid in quavis obligatione observandum. 3.
 Hoc demonstratur per regulam. 4.
 Quot personæ ad cambiiale negotium desiderantur, traditur. 5.
 In earum determinando certo numero Dd. discrepant. 6. seq.
 Quenam hac in re nostra opinio. 8.
 Quid indossiren / giriren denotent remissive. 10. 11.
 Camporis variæ appellationes. 12.
 Trahere in Cambiis quid sit. 13.
 Similiter tratta. 14.
 Remittens quomodo alias nuncupetur. 15.
 Remittere & Remissa quid sint. 16. 17.
 Presentans ut & Acceptans quomodo alias in foro mercat. denominentur. 18. 19.
 Nobilis citra præjudicium Nobilitatis cambium exercere potest. n. 20. secus in Clericis. n. 21. de Ministris Principum, Doctoribus remissive 22. Fœminæ an cambia acceptare possint. 23.
 Removetur objectio. 24.
 Ampliatio. n. 25.
 Fœminis non patrocinator in Cambiis exceptio S^Cti Vellejani n. 26.
 Hujus rei ratio in quonam consistat. n. 27.
 Filiisfam. an camb. Lit. valide acceptare queant, dubitatur. 28.
 An idem quoque de Minoribus asserendum agitur. n. 29.
 Traditur de his limitatio. n. 30. 31.
 Et

Et plena decisio ex Jure Camb.

Prut. 32.

*An Institorcs seu factores nomi-
ne principalis oblatas literas
Collybisticas cum effectu acce-
ptare valeant. n. 33*

Sistitur limitatio. n. 34.

*Quid præterea institor in accept.
tesserarum camb. observare*

teneatur, enarratur. 35.

*An frater pro fratre in cambiis, si
forte negotia fratris falliti
gesserit, obligetur, quaritur
n. 36.*

*Socius administrator an nomine
socii lit. camb. acceptare que-
at, si ejus rei nullo sit instructo
mandato? Affirm. n. fin.*

§. I.

Missis generalioribus deferimur nunc ad subiectum, sive 1
personas schedulas Cambii tum dantes, tum accipientes.
Verum cum parum sit jus nosse, si personæ, quarum causa jus
est constitutum, ignorentur, operæ pretium erit, personas ad
acceptandum idoneas, contemplari. Litabimus autem hic
brevitati, includendo saltem istas personas subsequenti regulæ: 2
Quæcunque personæ facultate contractum celebrandi non,
destituuntur, illæ sive sint masculi vel fœminæ, egregiæ aut
minoris dignitatis, item Judæi, ad contrahendum & acceptan-
dum Cambium idoneæ ac capaces reputantur. Idcirco vi præ- 3
missæ regulæ spectanda in omni ineunda obligatione persona-
rum habilitas, quæ ut in omni negotio, ita & hic primario ex
rationis usu decernitur, ut scil. illud ipsum negotium intelli-
gant, an ipsis conveniat, & ut hoc perpenso, consensum suum
sufficientibus signis, utputa voce, literis, nutu, aliisque ex-
primere possint, unde earum voluntas eliciatur. Quapro-
pter inferimus, illos, qui natura se obligare impediuntur, 4
aut Lege prohibentur, per consequens quoque removeri
quo minus cum effectu hanc acceptationem schedularum
Cambii perficere valeant.

§. II. Antequam autem pedem promoveamus, con-
templaturi personas principales tesseras collybisticas dare
atque acceptare valentes, præmittendum prius duximus,
brevibus demonstrare numerum personarum, cambiale nego-
tium perficientium. Verum cum in determinando hoc nu-
me-

6 mero Dd. inter se non convenient, alii duas saltem, Remittentem
 7 videlicet, atque Trahentem: alii tres, nimirum Remittentem,
 8 Tractantem & Acceptantem ex hoc fundamento, quod
 Acceptans reputetur idem esse cum eo, qui exsolvit pecuniam
 quippe qui vel ipse, vel per Mandatarium aut Cessionarium
 eam rursus exigit; exigendo vero nullus celebretur contra-
 ctus. *Stypmann. de Jure Maritimo Part. 4. cap. 8. n. 21. seqq.* Verum enim vero à receptissima plurimorum Dd. opinione 4. personas hic concurrentes statuentium, non recedimus: ac equidem duas scil. Remittentem & Tractantem, in loco à quo ad perfectionem, in loco autem ad quem, seu ad consummationem cambii pariter duas Presentantem & Acceptantem desiderari existimant *Joh. Jac. Hendiger in Anleitung zum gründlichen Verstand des Wechsel-Rechts cap. 5. pag. 32. 33. Dn. Präses Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 8. & de Actionib. forensib. investig. sect. 1. membr. 7. §. 17.* Addunt alii quintam, si scil. Presentans suo nomine aliud Adjectum, vocula usitata Commiss. substituatur vid. *Sprenger all. loc. pag. 38. pr.* & hoc dicitur indossiren / quasi in dorso Cambii scribere, Sin vero hæc inscriptio sæpius multiplicetur, tum vocatur *giriren*, de quo infra pluribus.

12 §. III. Prima ergo persona, quæ pecuniam per literas transferendam seu transcribendam in se recipit, vocatur Campsor, item Collybista, Transportans, Dator Literarum Camb. Trassans, Tractans, vel Trahens, Scribens, Transcribens, Receptor, Germanice Trassirer, Wechsel nehmer / Wechseler / vel der Geber / Ausgeber des Wechsel-Brieffs / item der Geld auff-oder zu Wechsel nimmt / seu der den Wechsel-Brieff
 13 ausstellet / item Ordregeber / Cambist. Trahere hic nihil aliud denotat quam ex suscepta obligatione alio in loco solvere; Wann an einem Ort Geld aufgenommen wird / solches anders
 14 wo wieder lieffern zu lassen. Tratta vero seu Tracta est ista pecuniæ quantitas, quæ literas offerenti debet ab eo exsolvi, cui illæ sunt insinuata. *D. Gvalther de Camb. tb. 4. Lit. E.* Hoc addimus: Campsor ille dicitur qui *requiritur ad Cambium* & ille qui *requirit* egens pecunia, seu ut sibi pecunia cambio detur, dici-

dicitur *campfari*, Gait. *Tr. de Credito Cap. 2. tit. 7. n. 2513. & n. 1206.* Secunda persona nominatur *Remittens* seu *Numerans* der *Wechsel* Geber / der Herr des *Wechsels*: hic pecuniã certo in loco alicui exfolvit, ut alibi ab alio eadem vicissim exsolvatur; & talis respectu *Trassantis* est creditor, si *Valuta* numerata, secus ea non soluta, tum vices debitoris sustinet. Est ergo remittere, seu remissam facere hic idem quod mandare. Qui namque remittit, ille mandat: & *Remissa* significat illam pecuniã quantitatem cuius exactio alicui demandatur, Raphael de Turri *Tr. de Camb. Disp. 1. quest. 1. n. 35. 36.* Tertia persona cui fit *Remissa* appellatur *Präsentans* seu *Exactor*, item teste Anfaldo de Anfaldis *Tract. de Commerc. & Mercatur. Discurs. 1. n. 12.* & passim, *Adjectus*, item *Campfarius*, qui pecunia alio in loco indiget Hahn ad *Wesenb. tit. ff. de Præscript. Verb. n. 2.* Germ. *Procurant*, *Brieffs*: *Überbringer*: *Inhaber* / *Ordrehaber* / auff den der *Wechsel* *Brieff* gericht und solchen dem *Acceptanten* vorzeigen muß. Jacob Savary im vollkommenen *Rauffmann cap. 20.* Ultima persona, cui dirigitur *Trassa* vel *Tratta*, seu cui *schedulæ Cambiales* *präsentantur* auff den der *Wechsel* bezogen wird / vel simpliciter der bezogene vid. *Preusch. Wechsel Ord. nung Art. 5.* Dicitur alias *Acceptans*, *Acceptator*, *Mandatarius* *Trassantis*, item *negotiorum gestor*, *factor*, *Commissionarius*, *Correspondens*, *Correspondent.* Anfaldus de Anfald. *Discurs. 79. n. 4.* Turri all. *Tract. Disp. 1. quest. 1. n. 35.* Illud adhuc adjicimus, quod si quis in se ipsum trahat *cambium* non opus sit nova *präsentatione* vel *acceptatione*, quia ille jam vi *litterarum* propriam personam obligavit: vocantur alias *eigen Wechsel* / *proper-Wechsel.*

§. IV. Consideratis personis principalibus in *Literis Camb.* *occurrentibus*, perlustrandæ erunt personæ minus principales, quas inter primo obtutu occurrit *Nobilis*: Ut autem ille facultate gaudet celebrandi quemlibet contractum liberri- meque negotiandi; ita ex eo ipsius honor ac Nobilitas per *Cambii* exercitium splendoris sui nequitam patietur *ecclipsin*, modo tamen *lucelli captandi* gratia non negotietur.

B

Mar-

Marquard *de Jure Mercat. Lib. 1. cap. 10. n. 61. seqq.* Wurmfs. *exerc. Jur. publ. 4. quest. 26. conf. L. 3. Cod. de Commerc. & Mercat. ibi-*
 21 que Dn. Brunnem. (2) Clerici, quibus tamen in jure Canon. se-
 vere interdicta est mercatura & huic annexum cambiale nego-
 tium, ne scil. temporalibus inhient lucris, cambia vero maxi-
 me spe lucri exercentur, conf. *cap. 15. 16. X. de Vit. & Honest. Cle-*
ricor. c. 9. 10. Dist. 88. c. 6. X. Ne Cleric. vel Monach. Hieronym. de
 Luca *de Cambiis §. sequitur, à n. 28. usque ad 36.* Joh. Baptist. de
 Luca *Theatr. Veritatis & Justitiæ Tom. 3. Tit. de Cambiis Discurs. 18.*
 B. Brunnem. in *Jure Eccles. Lib. 1. cap. 6. membr. 10. §. 7.* ibique
 Dn. Præses. An vero idem judicium ferendum sit de Ministris
 22 PP. Doctoribus cambia tractare volentibus, haud immerito du-
 bitamus, cum nullibi reperiantur prohibiti.

§. V. Hos (3) excipiunt *Fœminæ*, quæ cum ob generalem
 Ordinationis Cambialis Electoralis Prutenicæ & Lipsiensis
 23 *Art. 2.* dispositionem non deprehendantur speciatim exemptæ,
 24 merito ad acceptandas Literas Camb. eas admittimus. Nec
 refragatur, quod negotiatio cambialis sit opera virilis, à qua
 fœminæ censentur esse remotæ. *L. Fœminæ. 12. ff. de Edendo. conf.*
 Hieronym. de Luca *de Camb. cap. fin. n. 30.* Resp. has eo ipso vi-
 ro æqui parari, quando propitio jure contrahere, emere atque
 vendere possunt *vid. L. 7. Sed & si quis meam. §. 1. ff. de Institor.*
act. L. 1. §. 16. ff. de Exercit. act. nullo plane, excepta fidejussione,
 interveniente curatore *t. t. ff. & Cod. de SCto Vellej.* Carpz. *Lib.*
6. Resp. 20. n. 16. Preusch Recht *Libr. 1. T. 25. Art. 13. §. fin. ibi:*
 Da auch eine Weibes-Person / so zu handthiren pfliget / mit
 fauffen und verkauffen in den Kramen und andern dergleichen
 Waaren contrahirte, soll solches auch ohne Vormünder bez
 ständig und verbündlich seyn. *add. Libr. 1. Tit. 8. §. 2. & omnino*
 Ehurst. Brand. Preusch Wechsel Recht *Art. 35. ibi:* Gleicher
 Gestalt müssen sie sich auch diesem Wechsel Rechte so wol lez
 dige als verehelichte Weibes-Personen unterwerffen / want
 dieselbe entweder für sich / in eigener Handlung begriffen / oder
 denen Geschäften ihres Ehemannes fürstehen / ob es gleich
 ohne Bollwort ihres ehelichen Consorten, oder ohne Einwilli-
 gung

gung eines andern Curatoris, und sonder Erinnerung ihrer Weiblichen Privilegien und andern Rechts Wohlthaten geschiehet ꝛ. Unde ampliamus sive fœmina sola suo tantum lucro & commodo negotietur, vel in Societate, Mascopoy und Compagnie-Handlung vivat: sicque socia sit vel mariti, vel extranei. Elucet ergo ex antea dictis, ejusmodi fœminam negotiatricem ratione acceptationis Literarum Cambii exceptione S^Cti Vellej. non gaudere, utut per istam acceptationem fiat constitutum, & acceptando literas oblatas censeatur ratificasse, ac se debitricem ejus, ad cujus favorem literæ conscriptæ erant, constituuisse. Ratio hujus asserti consistit in paratissima executione, quam Literæ Camb. præ se ferunt vid. R. J. de Ao. 1654. §. 107. & Preusch L. Recht L. 4. T. 18. art. 2. §. 4. junct. Churfl. Pr. Wechsel Recht §. 35. & Leipz. Wechsel-Ordnung Art. 2. Marquard Tr. de Jure Mercat. Libr. 1. cap. 12. n. 22. 27. Dn. Rivinus in specim. Except. For. cap. 8. n. 4.

§. VI. Progredimur ad *Filiosfam.* in sacris Parentum adhuc constitutos, visuri an illi gaudeant circa datas vel acceptatas Literas Camb. exceptione S^Cti Macedon? Resp. Affirm. ex hac ratione quia tale Cambium reputatur esse mutuum palliatum, præsertim, si hoc forte à studiosis vel aliis filiisfam. sit celebratum. Huc spectat elegans Responsum à Dn. Scabinis Lips. datum Ao. 1677. Ob nun wol die Universitäts Verwandten vermöge Churfl. Sächsischen Rescripts dem Wechsel Recht unterworfen / die Contractus Cambii pro Permutatione, oder Emptione Venditione zuhalten und dem Filiofam. das S^Ctum Macedon. anderer Gestalt nicht / als in Mutuo zustatten kommt / übrigens aber dessen Obligation in Rechten vor kräftig geachtet wird Dieweil aber dennoch Titius den Werth in Leipzig baar / item vergnüget zu seyn / Inhalt des Wechsel Brieffes bekennet / und daselbsten wieder zu zahlen versprochen / auch nicht zu vermutten / daß eine Person von dergleichen Condition, und welche annoch an des Vaters Tisch / Wechsel treiben und handeln wolle / hierüber zum Nachtheil des gemeinen Wesens ein Anlehn durch einen Wechsel-Brieff nicht bemengtelt

- telt/nach ein jus speciale, als wenn es alle casus privilegiatos auffhiebe/ erkläret werden kan/ N. M. J. E. Fr. So hat sich auch Titius wieder die im Wechsel-Brieffe enthaltene Schuld/ als ein Mutuum palliatum mit dem Senatus Consulto Macedoniano allerdings zubeheffen. vid. D. Zipfel *de Tesser. Collyb. sect.*
- 29 I. §. 18. Idem videtur asserendum *de Minoribus*, hi utut alias sint Domini rerum suarum, propter interdictam tamen à Lege administrationem & alienationem absque Curatoris autoritate mutuo dare prohibentur, adeo ut si vel maxime dederint, non tamen fiat accipientis, nec mutuum habeatur contractum *Struv. Ex. 16. th. 16. conf. L. 3. C. de in integr. restitut.* Fallit tamen
- 30 hoc in ejusmodi minoribus, ut & filiisfam. qui forte tanquam idonei Mercatores approbati, & ex plerarumque præsertim maritimarum Civitatum consuetudine, in album Mercatorum sunt recepti, hoc namque juxta Mascard. *de Probat. conclus. 1037. n. 1. seqq.* collegam seu Mercatorem probat & quasi possessionem
- 31 officii confert. Nec insuper quicquam hic operatur beneficium restitutionis in integrum. Etenim hujusmodi Minores adversus contractus, quos celebrarunt ut Mercatores seu Campfores, non ea propter restituuntur in integrum, quippe impediret id, falleretque commercia, nec quicquam commodi publicæ afferret utilitati, *L. quod si minor. 24. §. 1. ff. de Minorib. Mey. ad jus Lubec. Lib. 1. Tit. 2. Art. 7. n. 30. in addit. pag. 141. Ansaldo de Ansaldis Tr. de Commerc. & Mercatur. Discurs. general.*
- 32 n. 89. 90. pag. 427. quo collimare quoque videtur Churff. Preusch Wechsel Recht §. fin. in verbis: So findet auch die Exceptio Minorennitatis keinen Platz/ daferne dergleichen sc. Rauff- und Handels-Leute bereits in Handlung begriffen/ und ihren eigenen Geschäften fürstehen.
- 33 §. VII. Quid vero dicendum erit de Institore, vulgo Factorn, Buchhalter / Handlungs-Verwalter / *negotiis Domini gerendis preposito, an talis literas Camb. præsentatas nomine Preponentis valide acceptare poterit?* Quanquam hic plenam habeat potestatem literas aperiendi, & ad eas respondendi; attamen inscio domino nulli Institori adeo de rebus domini disponendi
- fa-

facultas data intelligitur, ut Cambia pro lubitu absque speciali
 mandato acceptare possit, quia ad negotiandum quidem, sed
 non ad cambia solvenda est præpositus. Andr. Scheffer *Part. 3.*
quest. Pract. 38. n. 36. Reinerus Budelius *Tr. de Monetis, & re*
Monetar. Libr. 1. c. 25. Paschalis *de Virib. Patrie potestat. P. 1. cap. 8.*
n. 65. Rota Genuens. *Decis. 14.* Vogt *de Camb. p. m. 118.* Struv. *De-*
cis. Sabbath. cap. 21. Decis. 4. & cap. 15. Decis. 22. Nisi antea absque 34
 speciali concessione eas non contradicente principali accepta-
 re solitus fuerit, & Præsentans hujus fidem eo in casu magis re-
 spexerit. Sprenger *all. loc. §. 17. pag. 90.* Dn. Præses *Tr. de Caut.*
sect. 3. cap. 5. §. 19. ubi Responsum. Unde eleganter in consti- 35
 tutione nostra cambiali dispositum est, ut Præpositi negotia-
 tionis in acceptandis literis cambii, suis nominibus cognomi-
 nibusque nomina suorum principalium simul subjiciant, quo
 non facta, Præsentanti, quasi acceptatio penitus denegata, con-
 ceditur protestatio *Chursl. Pr. Wechsel-Ordn. Art. 8. & Pr. L. R.*
L. 4. t. 18. art. 2. §. 4. jung. *Leipz. Wechs. Ordn. Art. 8.* Ob qua-
 stionis superioris affinitatem haud inconvenienter hic quæri- 36
 mus, *an frater pro fratre in Cambialibus, si negotia fratris falliti*
forte gesserit, teneatur? Resp. Neg. ob elegans Responsum
 Scab. Lips. *de ao. 1670.* quod legere est apud Dn. Zipfel *sect. 7.*
 §. 21. verba ejus ita sonant, ob nun wol N. H. in seines Bruders
 H. H. R. Berrichtungen sich allhier befindet auch andere Schul-
 den seinent wegen gezahlet. Diemeil er aber dennoch weder
 deselben Institor ist / noch institorio nomine den Wechsel-
 Brieff unterschrieben ic. auch ferner nicht bezubringen / daß
 er der 100. Thl. halben einige Commission oder Vollmacht von
 den andern auff sich gehabt / vielweniger den Wechsel / weiln er
 in Person allhier nicht ist / recognosciren kan / in welchen Fall
 aber kein Arrest verstatet / noch dem gegenwertigen Bruder
 caution zugemuttet werden mag ic. So ist gedachter H. B. S.
 des H. H. R. Bruder allhier in Anspruch zunehmen vielweni-
 ger zur caution anzuhalten nicht berechtiget. Tandem disqui-
 rimus, *an socius administrator data facultate accipiendi pecunias ad*
cambium pro negotio sociali explendo, hoc facere possit absque inti-

matione consocii Resp. Affirm. de socio cambii, quia quoties socius vel mandatarius gerit rem utilem & quam verisimiliter ipse Principalis faceret, si per se ipsum administraret, tunc non dicitur mandati fines excedere Joh. Baptist. de Luca in *Theatro Veritatis & justitie* Tom. 3. disc. 14. n. 3. de camb.

CAP. III.

Requisita Literarum Camb. earumque modum in acceptando demonstrans.

CONSPECTUS.

- C**onnexio. n. 1.
Requisita & descriptio L. C.
 n. 2. seqq.
Cambia sine literis fieri nequeunt.
 n. 5. 6. & n. 7. 8.
De distantia locali in Cambiis. n. 9.
De clausula cambiali in mutuo.
 n. 10.
Locus in cambiis. n. 11. seqq.
Dissentiens Freyer refellitur. n. 15.
 16.
De tempore in cambiis. n. 17. 18.
 20. seqq.
Cambium plateale quid. n. 19.
Omissio diei in cambio an noceat.
 n. 23. seqq.
De diebus discretionis. n. 26.
De Mandato in Cambiis & literis
de adviso. n. 28. & sqq.
Harum formula German. & differ-
rentia à schedis camb. n. 30. 32.
Quomodo à Spachiis differant.
 n. 33.
An ad acceptationem requirantur
litera avisorie. n. 34. 35.
Quid importet vocabulum Wechs-
sel Brieff. n. 37. sqq.
Varia valuta denominationes &
an ad substantiam cambii il-
lapertineat. n. 42. & sqq.
Quid operetur clausula vor mich
bezahlt solle wol bezahlt
seyn. n. 51.
De pecunia cambiali. n. 53. & sqq.
An pretium cambii juste augeri
vel minui possit. n. 57.
De pretio currente quid observan-
dum. n. 58. & sqq.
Valuta ciphris neutiquam scri-
benda. n. 62. 63.
De errore ratione summe in ru-
brica & nigro commisso. n. 64.
Vocabula commiss, indossiren in
bianco & giriren quid deno-
tent. n. 65. & sqq.
Vox prima, secunda, sola in cam-
biis. n. 70. & seqq.
Subscriptio cambii. n. 73.

Quid

Quid de acceptatione & presentatione observandum. n. 74. & seqq.
Quid operetur: ich acceptire umb in der Zeit zuantworten. n. 81. 82.
Quando litera dicantur honoraret oder respectiret. n. 85.
Traditur cautela. n. 87.
De suspensione acceptationis. n. 89. sq.
De acceptatione in feriis & plateis. n. 91. 93.
Quid hac de re in Ducatu Prussiae n. 92.

§. I.

CUM totus actus dicatur vitiosus, si forma etiam in minima parte ad amissim usque non sit observata: & tum demum responatur, quando posita est forma: Hinc e re esse duximus, antequam ad ipsum acceptationis *Liter. Camb.* modum progrediamur, paucis saltem nonnulla de *literis collybisticis* tum in se, tum de earundem Acceptationis forma in medium proferre. Quod itaque literas has in se consideratas concernit, præmittenda omnino in antecessum erit earum descriptio. Describuntur vero illæ, quod sint compendiosum & breve quoddam instrumentum privatum, trium quatuorve linearum, à Tractante subscriptum, continens ejus mandatum, factum illi ad quem dirigitur *Tratta*, de solvenda summa ei, cui facta est remissa, cum expressione diei & loci celebrati Cambii destinataeque solutionis. *Raph. de Turri Tract. de Camb. Disp. 2. quest. 1. n. 1. 2. seq.* Aliter & quidem plenior descriptionem sistit *Gaitus in suo Tr. de Credito cap. 2. Tit. 7.* quod sit compendiosum instrumentum, per debitorem Cambii privatim subscriptum, & ad locum solutionis cum duplici summae solvendæ expressione directum, die & loco, tam quo datum, quam quo solvendum est, adjecto, mandatum consecutivum Cambii continens, injunctum huic, qui solvere in loco solutionis debet illi, cui solutio est faciendâ, addito ut plurimum alio mandato, pecuniarum earundem imputationem concernente. Ex hisce evincitur, cambia sine *Literarum interventu* commode expediri non posse *vid. cap. unic. in Libr. 7. Decretal. de Cambio.* unde literæ ad perficienda *Cambia* ubivis ex communi Mercatorum stylo requiruntur.

§. II.

- 7 §. II. Inter plurima autem earum requisita primum occurrit, ut istæ schedulæ quoad scripturam sint legibiles & intelligibiles, arg. *L. 11. §. 3. ff. de Instit. Act. L. 6. §. 2. ff. de Bon. Poss.* Secundum consistit in diversitate pecuniæ & distantia locali, quæ salva cambii substantia separari nullatenus queunt. Proinde si
- 8 numeraretur certa quantitas pro recipienda eadē vel simili pecunia in eodē loco, tunc quia nulla intercederet distantia locorum, talis defectus vitaret contractū Camb. resolveretque illū in aliud negotium, forte in mutuum, & quocunq̄ue tandem nomine à Contrahentibus vocaretur, mutuum tamen in substantia maneret, & Cambium judicaretur ficcum, ut scite prolixius deduxit Turri *cit. tr. Disp. I. quest. 29. n. 13. 14. p. m. 97. Mantica de Tacit. & ambig. Convent. tom. 2. Lib. 25. Tit. 3. n. 17. & 18.*
- 9 Illustr. Dn. de Rhetz *de Versura Part. 1. cap. 5. th. 15.* Interim tamen, quia hic de effectu obligationis cambialis potissimum sollicitus sum, qui in paratissima executione consistit, secundum usum in foro mercatorum receptum, nullus dubito, si talibus literis de accepto mutuo in specie insertum deprehendatur: Auf diesen meinen Wechsel-Brieff zahle ich ic. illas pro cambio reputandas esse, non tantum si de cætero hæc literæ in forma Cambiali conscriptæ, sed & si ordinaria quædam obligatio super mutuo conscripta, & termino solutionis sequentia forte sint addita: Und verspreche hiemit die mir vorgeschossene 1000. Reichs-Thlr. auf bevorstehende Leipziger Oster-Messe nach Wechsel-Recht zu bezahlen. Vel: Ich gebe meinem Gläubiger freye Macht und Gewalt dieser Post halber nach Wechsel-Recht wider mich zu verfahren. Porro Locus hic in Cambiis
- 10 est vel determinatus, vel indeterminatus, certus vel incertus; similiter alius locus est à quo, alius ad quem: ille ad Cambii perfectionem, in quo pecunia data; hic ad ejus complementum seu consummationem spectat, quo Literæ cambiales diriguntur, acceptantur & exsolvantur; denique alius intermedius v. gr. Regiomontanus mercator quidam desiderat Halæ 100. Imp., hos solvit Sempronio, hic transcribit Lipsiam ad Mevium, iste mandato illius literas scribit Halam ad Javolenum.
- 11 §. III.

§. III. Uterius in Literis Camb. non attendendus venit 14
 principaliter Locus, ubi solutio facienda, sed, non obstante
 in contrarium *L. Contraxisse. 21. ff. de O. & A.* ubi Cambium pri-
 mum celebratum, cujus expressio vel ideo fideliter ibidem fie-
 ri debet, ut Præsentanti constare possit, in quem locum, lite-
 ræ cambiales non acceptatæ, cum protestatione deinceps sint
 remittendæ. *Dominic. Gaitus Tr. de Credito Libr. 2. Tit. 7. n. 2446.*
Heydiger all. tr. cap. 7. pag. 61. sub fin. Dissentit Freyer *Tr. de* 15
Solutionibus cap. 6. n. 13. statuens illum locum esse contractus, in
 quo destinata solutio Cambii, non autem illum, in quo Cam-
 bium celebratum wo der Wechsel geschlossen. Verum huic sa-
 tisfacit Dn. D. Joh. Sam. Stryk. *in Disp. de Loco Solutionis cap. 3. §. 14.*
 quo nos remittimus. Reliqua ratione Loci in Cambio refer- 16
 vamus cap. 4.

§. IV. Subsequitur jam tertium requisitum in Cambiali- 17
 bus, literis observandum, videlicet *Tempus*, quod communiter
 consideratur (1) intuitu *dationis bey Ausstellung*/cum nimirum
 in facie interiore schedularum illud annotatur: (2) *acceptationis*
 conf. omnino *Pr. Wechs. Ord. art. 6. sub finem.* quando nempe
 ab Acceptante tempus Præsentationis subscribitur, denique
 (3) *exsolutionis* Literarum, quando sc. ab eodem solutio facta.
 conf. *Sprenger all. loc. §. 14. pag. m. 80.* Adhæc tempus est vel 18
feriarum vel *Platearum*: illud in feriis semper est certum, dici-
 turque hebdomas solutionis die *Zahl-Woche / letztere Mess-*
Woche. In plateis autem *zwischen denen Messen* (*Vox Pla-* 19
tea hic non denotat aream, seu locum publicum, in quo po-
 pulus solet in unum convenire, sed denotat civitatem seu lo-
 cum, in quo contrahuntur vel in quæ diriguntur Cambia & de-
 stinatur eorum numeratio) Hoc tempus secundum placitum
 contrahentium mutatur, & est definitum vel expressa consti-
 tutione, vel longa consuetudine, confirmata statutis: dicitur-
 que tum à *uso* vel *adoppio uso* i. e. altero tanto tempore. Con- 20
 suetudinarium, vel præfinitum in ipso contractu, & tum nun-
 cupatur conventionale. Hujus terminus est vel brevis, nem- 21
 pe à *Vista* i. e. visis literis Camb. vel ad oblationem & visum
 stracks

- stracks/ auffſicht/ quæ verba ad momentum & in continenti expoſcunt ſolutionem: vel longus & dicitur Nachſicht/ auff 10.12. dies, plurimumque hebdomadarum poſt literas exaratas & præſentatas. conf. Preuſch Wechſ. Ordn. Art. 18. E contrario ſi ſolummodo Literis annexum à uſo, tum non eſt terminus juxta Ordinat. all. Camb. Art. 20. n. 15. ſed ſecundum reuiſum Jus Prut. Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 5. XIV. dies inclusive.
- 22 §. V. Quid vero ſi dies in literis cambii, qui tamen prima fronte his ſolet adjici, ſit forte omiſſus, an propterea futuro Cambio exſolvendo talis omiſſio erit damnosa? Neg. cum diei annotatio non ſit de ſubſtantia actus, utut alias ante diem in literis præfixum vorm Verfall-Zage ſolvere Cambium non liceat, nec ideo adjiciatur, ut rei geſtæ eluceat veritas, ſed ut probatio ſit
- 24 in aprico. Hinc neque acceptans propter omiſſionem diei, neque dans, ſi literæ cum proteſtatione poſtmodum revertantur, recuſare numerationem poſſunt. Sicut nec mandatarius
- 25 ideo, quod ſcribens in aſſignatione diei vel termini errorem commiſerit, ſolutionem declinare, ſed tuto in loco tranſcripto ſolvere valet. Joh. Jac. Uffenbach de Proteſt. in Camb. cap. 6. n. 12. Stypmann de Jure Marit. P. 4. cap. 8. n. 48. 49. Nicol. de Paſſerib. de privat. ſcript. p. m. 402. n. 45. Pluribus de tempore acturi ſumus infra cap. 4. Hoc ſaltem hic adhuc adjicientes, quod ſic
- 26 dicti dies diſcretionis, Diſcretion-Respit-Respect: oder Nachtage/ non ubique locorum ſint conceſſi: ſicuti Lipſiæ propter multas debitorum tergiverſationes, aliaque Creditoribus exinde ſuborta incommoda plane hi dies ſunt abrogati; pariter & in Pruſſia Elector. per noviſſimam ſanctionem reuiſo Juri Pruten. inſertam Libr. 4. T. 18. Art. 2. §. 4. ibi: Geſtallt dann alle ſo genandte diſcretion-Zage hiemit auffgehoben ſeyn ſollen. Sic & ibidē in nundinis debitores nullis diebus diſcretionis amplius fruuntur, per textum in Ord. Prut. art. 17.
- 27 §. VI. Quartum requiſitum in literis camb. eſt *mandatum* ſeu *procura*, quod dirigi ſolet à Trãſante ad correfpondentem, exprimiturque his verbis: zahlet vor mich / vel geliebe der
- 28 Herr zuzahlen / ſtelle es à conto laut adviſo, quæ ſunt literæ præmonitionis, vel intimationis ſeu *Aviſoria Advies; Brieffe.*
Hæ

Hæ præcedunt quandoque literas camb. vel concomitantur, ac 29
 mandatarium Trassantis certiore faciant de transmittendo
 cambio, simulque de ejus provisione & reciproca solutione ipsi
 facienda auff was Art er sich seiner Rembours oder Wiederzah-
 lung halber re-und prevaliren solle. Præterea hisce literis de ad-
 viso significatur, adfore aliquem, qui literas collybist. oblatu-
 rus, & juxta eas cambium sit exacturus, cum petitione, ut illis satis
 fiat. Savary im vollkommenen Rauffmann Part. 1. cap. 21. p.
 166. & seq. Formula earum solet hæc esse. Adi Königsberg d. 30
 18. Aug. 1697. S. T. Per advis dienet hiemit / daß auf denselben 31
 heut dato ein Wechsel überschrieben von Reichs Thaler 1000.
 sage tausend Thl. an Herrn N.N. 14. Tage Nachsicht an Branz-
 denb. zwey/drittel zuzahlen. Bitte meinen Brieff mit prompter
 Zahlung zu honoriren und es auff mein conto zustellen / woran
 mir eine große affection geschiehet. Honorire hinwiederumb des
 Herrn Brieffe mit bereitester acceptation, und verharre meines
 Hn. dienstwilligster. conf. Saccias de Camb. §. 1. q. 5. part. 3. Hey-
 diger all. tr. cap. 7. pag. 68. Alias hæc literæ de avviso per se nihil
 concludunt, nec aptæ sunt ad fundandum creditum, & sunt
 quasi tractatus, ubi multa tractantur, quæ non perficiuntur.
 Præterea probant quidem mandatum, quia continent determi-
 natam dispositionem, licet via executiva destituantur, Coelius
 Bichius Decis. 481. n. 6. 7.

§. VII. Ex quo facile differentiam literarum Avisoria- 32
 rum à Cambialibus eruere licet. Etenim (1) illæ immediatæ
 ad correspondentem seu procurantem mittuntur, hæc vero præ-
 sentanti traduntur. (2) Harum receptio tacitam operatur acce-
 ptationem, quod secus in illis, utpote quæ citra ullum præju-
 dicitum retineri possunt. Adhæc annotamus, literas avisorias 83
 à Spachii non multum discrepare, præterquam quod hæc in
 regularibus cambiis seu feriis, vel ex feriis: illæ in irregularibus
 seu plateis usurpentur, von Platz zu Platz spediret werden
 Turri all. tr. Disp. 2. quest. 1. n. 11. 12. Gvalther de Camb. th. 6. Lit.
 N. Sprenger p. 47.

§. VIII. Hic non inconvenienter quærimus, an ad validam 34

- acceptationem & cambii exsolutionem præcise desiderentur literæ de adviso, seu præmonitionis?* Resp. Hasce avisorias adeo necessarias esse, ut absque illis mercator mandatarius collybisticas oblatas acceptare & solvere non teneatur, inprimis in casu, quo is cui tratta facta, trassanti ad dandum aliquid non existit obligatus, nisi faciat pro *honore literarum*, quod consuetudine Mercatorum etiam ei licet, ad quem Literæ Cambii non fuerunt directæ. Unde dubitatione caret, vigore literarum de
 35 *adviso nullam pecuniam nec exigi, nec solvi, sed demum per subsequentes literas cambii*, Marta ff. *noviss. tom. 3. cap. 18. pag. 162. Gamma Decis. 336. n. 4.* quippe quæ sunt instar referentis & relati, ac fundamentum acceptationis; & hoc plerumque fraudis, quæ à præsentantibus aliisque per falsificationem literarum camb: committi potest, evitandæ gratia fieri solet. Si ergo schedulæ cambiales defecerint, solæ Literæ intimationis non sufficiunt, conf. supra num. 31. Marquard de *Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 47.* Anton. de Amato *Part. 1. Resol. 47. n. 41.* Vogt de *Camb. Thes. 7. pag. m. 107.* Dn. Præses *Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 11.* conf. omnino *Leipz. Wechsel-Ordn. Art. 27.* quod
 36 si vero contingat, Acceptantem sine his Literis cambium acceptasse, solvere tunc simpliciter tenebitur, cum sic juri suo renunciaffe, seque debitorem scriptæ pecuniæ summæ constituisse censeatur, vid. Coelius Bichius *Decis. 481. n. 6. 7.*
- 37 §. IX. Porro hac occasione disquirere licebit, *an vocabulum Wechsel-Brieff in scriptura cambiali ita necessarium, ut eo omisso, aliis licet requisitis omnibus, ex more Mercatorum solitis, existentibus, literæ tales virtute ac operatione sua destituantur?* Si dicendum quod res est, negamus, (1) quia nihil certius aut expeditius, quam in Mercatorum causis & contractibus æquitatem & bonam fidem, cui non congruit de apicibus juris disputare, maxime spectandam esse: quæ ista vero æquitas? quæ bona fides? Ubi non sensus, sed vana ac inania vocabula arripiuntur ac cavillantur. (2) quia in omnibus civilibus negotiis veritas rei potius, quàm scripturæ perspicui debet *per L. 1. Cod. plus valere quod agit.* certe multo magis in mercatorum causis illa at-
 38 ten-

tendenda erit. Neque (3) probari poterit, appositionē hujus vo-
 culæ esse de substantia & forma schedæ cambialis, ut ea neglecta 39
 interimat rei substantiam: præsertim quia nec literæ ipsæ & scri-
 ptura sunt de essentia hujus contractus, nec præcisè & simplici-
 ter necessariæ, si forte Remittens contraxerit auff *Rauffmanns*
Wort und parole. Cælius Bichius *Decis. 74. n. 44. seq.* sed
 requiruntur solum ad probationem extrinsecam, non intrin-
 secam arg. *L. 4. ff. de Fide Instrum. Høping in Stella Notariorum*
part. 1. pag. m. 94. Unde si aliter constat, cambium vere & rea-
 liter factum, utpote per testes, superfluas esse literas dicit 40
SCACC. de Commerc. §. 6. gl. 1. n. 76. p. 436. & §. 1. quest. 5. n. 10. 11. 13.
Illustr. Dn. de Rhetz de Versur. cap. 5. th. 10. sub fin. Lauterb. de
Nuncio cap. 7. Verum enim vero utut hæc ita sese habeant, veri-
 tatiq; theoreticæ convenient, tutior tamen & cautior erit
 in Praxi hujus vocabuli adjectio, præprimis ad evitanda multa 41
 inconvenientia, & ad indicandum, quod istud debitum ex cau-
 sa Cambii proficiscatur, quia scriptura est velut symbolum per
 quod solutio mandata, ne numerans vane pecuniam nume-
 rasse reputetur. Heydiger *all. Tr. cap. 7. p. 63.* & omnino hic Dn.
Zipfel de Tesser. Collybist sect. 7. §. 28. ubi ratione omissæ hujus vo-
 culæ *Wechsel-Brieff* facti speciem proponit.

§. X. Considerandum ulterius occurrit quintum requi-
 situm, consistens IN DENOMINATIONE AC SPECIFICATIONE PRE- 42
 TII, quod pro diversitate loci à quo & ad quem diversis ex sty-
 lo Campforum gaudet nominibus. Etenim intuitu *loci à quo*
Valuta, was zu Wechsel gegeben oder gezahlet wird nuncupa-
 tur: respectu autem *loci ad quem* & quidem *quoad Trahentem,*
Tratta, quoad dantem seu Remittentem Remissa appellatur. A- 43
 lias secundum Jacob Savary in vollkommnen *Rauffmann* 44
Part. 1. cap. 20. p. m. 138. contingit 4. modis. (1) Quando expri-
 mitur, *den Werth empfangen* quo quælibet satisfactio defi- 45
 gnatur. (2) *Den Werth verstanden* h. e. uti explicat all. Sava-
 ry *cit. loc. pag. m. 152. sub fin.* quando Campser alicui, cui parum 46
 fidei habet, hic tamen non ante exsoluturus illi est pecuniam,

- 47 nisi literis, ab isto transcriptis, vere exsolutis. Proinde si pretium nondum accepimus à remittente, uti non nunquam in *plateis* accidit, tum tempore scriptionis literarum Camb. omitteri solet verbum *accepisse* & solummodo scribitur *Valuta à Titio* videlicet accepta vel vocabulum *Cambiafi* seu *Conticon* vid. Vogt. *p. m. 205.* Sprenger *p. 49.* nisi confiteamur nos accepisse spe futuræ numerationis, quod tamen à sagacioribus Mercatoribus rarissime fieri consuevit. conf. Pr. W. Recht *art. 1. 2. § 34, in fine.* Num autem realis numeratio ad substantiam Cambii pertinebit? R. eandem non esse necesse, sed sufficere, si Cambium in uno loco sit conclusum daß der Wechsel einmahl geschlossen worden & literæ Camb. datæ, fuerint transmissæ Klock. *Tr. de Arario L. 2. c. 21. n. 18. 26.* secus de Ord. Camb. Elect. Prut. *Art. 1.* ibi vor alle geschlossene Wechsel Brieffe soll bey Uberlieferung der Prima die Valuta sofort præcise bezahlet werden.
- 49 (3) Durch Waaren empfangen: quod contingit si pro accipienda pecunia non alia reddatur, sed aliquid aliud. Verum id non ex natura contractus camb. evenit, sed voluntate contrahentium, dum pro pecunia res alia vicissim, uti dictum, in solum loco pecuniæ accipitur. *arg. L. 21. Cod. Locat.* (4) Den Werth von mir / oder in mir selbst h. e. cum negotiator schedas collybisticas dirigit ad suum debitorem, quas postmodum transmittit suo correspondenti, quo hic ab illo acceptationem & destinato tempore promptam solutionem procuret, ac postmodum talem exactam pecuniam trassanti, hujusve commissionario, remittat. *conf. supra num. 10.*
- 51 §. XI. Quid vero si literæ ita sonent: vor mich bezahlet den Inhalt dieses / solle woll bezahlet seyn? Resp. nihil aliud operatur, quam mandatum dandi & accipiendi apocham, talisque mandatarius, mandanti ad reddendas rationes semper manebit obligatus. *conf. laudatus Savary in all. Tract. Part. 1. cap. 20. pag. m. 146. 147.*
- 52 §. XII. Ex antea prolatis alia difficilis & intricata suboritur disquisitio, an necessarium ut *valuta*, sive quomodo, wie der Werth oder Empfang sey / in literis Camb. exprimatur? Resp. Causam debendi in hujusmodi schedis, wodurch *Valuta* erfolgt / cla-

clarius exprimi valde conducere unde facillimo negotio inferi
sane potest unica ista vocula *bahr / oder durch Waaren den*
Werth contentiret ad evitandas plurimas exinde oriundas li-
tium incommoditates, cujus rei elegantem casum *in tr. suo all.*
p. m. 142. inf. & p. 143. proponit. Savary. *juxta edit. Germ. de 20. 1676.*
add. Dn. Zipf. de Tesser collyb. sect. 6. §. 19. p. 54. in fin. seqq. conf.
tamen Leipzig. Hand. Gerichts-Ord., Tit. XI.

§. XIII. Porro quod ipsas pecuniæ species in negotio
camb. attinet, illarum tres communiter deprehendimus vide- 53
licet, *Wechsel-courrent- & Banco Geld.* Pecunia cambialis ea
dicitur, quæ loco ad exsolutionem determinato, non vero 54
contractus, cambio datur atque accipitur. Sic in Prussia Elect.
per novissimum Rescriptum Electoris Brandenburg. cambia in 55
nullo alio pecuniæ genere perfici, *geschlossen werden / debent,*
quam in *Polnischem Gelde / veluti in Achtzehner und Sechser.*
conf. etiam Preuschwechsel-Ord. Art. 12. Courrent designat *ge-*
meine gangbare Münze. Banco in specie denotat *Banco Thlr.*
Stück vor Stück: adeo ut nec creditori seu presentanti in ex-
solvendis nummis per aliam monetæ speciem, etiamsi cum *La-*
gio mit Aufsgeld satisfieri possit, sed præcise in præscripta mo-
neta est solvenda *vid. L. 3. inf. ff. de R. C. L. 16. Cod. de Solutionib.*

§. XIV. Hac occasione haud inconvenienter disquiri- 57
mus, an pretium cambii juste augeri vel minui possit? Resp.
Affirm. quia non semper est in eodem loco eadem æstimatio
pecuniæ. Consideratur vero alias æstimatio dupliciter u- 58
no modo qua legalis & naturalis, quam accipit pecunia
ex impositione Principis; altero modo qua accidentalis
dicitur, prout est ea, quam habet pecunia ratione aliqua-
rum circumstantiarum, veluti (1) ob inopiam pecuniæ, quæ
contingit, quando multi Campsores non habent pecuniam
tradendam ad Cambium. 2. Paucitas vel multitudo accipien-
tium aut dantium ad Cambium *conf. pluribus Bonacina de*
Contractib. Disp. 3. question. 5. punct. unic. n. 15. 17. 19. Lesius de
J. & J. Libr. 2. cap. 23. Dubitat. 6.

§. XV. Quapropter in nonnullis locis v. gr. Amsteloda- 59
mi,

mi, Lipsiæ &c. optime provisum est, ut quilibet tempestive currentis pretii notitiam habeat, eandem à parariis seu proxenetis exquirat. Hi enim ut plurimum uti aliis negotiis, ita & cambiis intervenientes omnium optime currentia pretia resciscunt: quique alias in plurimis quoque plateis, singulis septimanis vel diebus, quibus tabellarii ablegantur, illa pretia, ut eo commodius ad omnium præsertim, peregrinantium, notitiam perveniant, schedulis solent imprimi subscriptis eorum nominibus. Quæ schedulæ appellantur cursus negotiationum & cambiorum, Belgis *Priess courant*, *cours van Wisfelt* *Cours-Zettel*. Idem dispositum legitur in Ord. Camb. Francof. ad Mœnum, ceu videre est apud Vogt *all. Tr. pag. m. 37. seq.* Ut & Lips. *Art. 31.* Gvalther. *de Camb. tb. 2. Lit. b. in fin.*

60 §. XVI. Succedit sextum requisitum probe pariter in Camb. animadvertendum, quod nimirum summa acceptæ pecuniæ iterum per acceptantem numeranda, à Trassente nullatenus numeris seu ciphris tantum, v. gr. 100. sed omnino integris expressis literis sit conscribenda. *arg. L. 6. §. f. ff. de Bonor. possess.* Idcirco ad evitandas fallacias à Cambiatoribus in medio literarum transcriptionis postmodum plenis verbis, vel in calce earum, vel etiam illico post appositam summam plene expressam, numeris saltem reiterando, exarandam esse tradit Sprenger *§. 3. n. 4. pag. m. 40.* Heydiger *cit. tr. cap. 7. p. 59.*

61 & 62. *in fin.* Hic à Dd. disquiritur, *quid juris si in adscripta summa diversitas quedam occurrat respectu contextus, & majorem summam rubrica, minorem contextus epistole cambialis exprimat, an tum valeat cambium, & quid ex ea debeatur?* Resp. subsistere ejusmodi literas & minorem contextus summam deberi nobis persuasum habemus: Ratio (1) est, quia rubricæ ex nigro recipiunt, restrictionem & declarationem, adeo ut si contrariæ nigro seu textui appareant, illi potius, tanquam posteriori & magis deliberato sit inhærendum, Lauterbach. *1. conclus. for. 3. lit. c.* Linck. *de Rubro, Nigro & Albo diff. 1. part. post. n. 4. & 9.* (2) quia semper minor summa majori inest *L. In eo, 110. ff. de R. J. L. 9. L. 200. eod.*

§. XVII. Subsequitur septimum requisitum in epistola cambiali occurrens, videlicet vocabulum *Commiss.* quod à committendo natales refert, denotatque fidelem detentorem seu possessorem cambii getreuen Inhaber des Wechsel-Brieffes / oder *Ordre* seu wen er ordiniren wird & hic subordinatus aut in individuo, facta expressione ipsius nominis, nominatur, aut simpliciter nomine *Commiss.* insignitur v. gr. *Titio vel Mevio tanquam Commiss. seu Adjecto solve 100. Imp.*, hic adjectus *Mevius Commiss.* seu *Commissionarius* nuncupatur: Vel ita: *Cajo oder seinem Commiss, oder wen er ordiniren wird / bes liebe der Herr 1000. Thl. zuzahlen.* Hic nomen *Commissarii* non deprehenditur appositum, sed solummodo generaliter insertum: proinde effectus denominationis consistit in eo, quod si nomen *Commissarii* appareat subjectum, speciale non requiratur ad exigendum Cambium mandatum, secus autem, si nomen *Commissarii* non deprehendatur expressum, tum specialis ad accipiendam pecuniam efflagitatur concessio. Sprenger *all. Tract. pag. 52.* Cum quoque nonnunquam eveniat, ut presentans vel plane non, vel non tempestive in loco convento comparere valeat, ac ideo alio opus habeat, quem vice sua subordinet, eique exactionem committat, inde mandatum de exigendo cambio, dorso literarum inscribi solet, quod tum vocatur *indousche, indossiren* / quasi in dorso scribere, quodque ita peragitur. Der Remittent läst auff dem Rücken des Wechsel-Brieffes vor einige Zeilen *spatium* und schreibt alsdann seinen Nahmen / zu dem Ende / damit derjenige / dem der Wechsel zugesand wird / in das gelaßene *spatium*, den Nahmen des *Presentanten* einschreiben könnte *ic. conf. Heydiger all. loc. pag. 36. & 37. item p. 63. Marquard de Jure Mercat. Libr. 2. cap. 15. n. 6. 7. seqq.* quod si autem unus alteri exactionem Cambii in dorso adscribat ac ita multoties personæ mutantur: wann die *Indossamenten* vielfältig *multipliciret* und fortgeschrieben werden / id appellari solet *giriren* i. e. plures facere inductiones, quarum vigore talis cessio vel assignatio æque ac si solennis seu judicialis esset facta, subsistit. *conf. Ordinat. Cambial. Lipsiensium Art. 11.*

D

quod

68 quod tamen ad evitandas prolixitates & altercationes non ubi-
vis permissum, sed prorsus est interdictum. conf. Dn. Præses de Caut. f. 3. c. 5. §. 23. Heydig. pag. all. Sic Jure Camb. Elect. Prut. *Indossement in bianco* seu blanco in weiß oder offen non valet, verba in Art. 25. ita sonant: Wechsel-Brieffe welche an *Ordre* zu bezahlen lauten / müssen vorhero ehe sie bezahlet werden / gehörlich *indossiret* seyn; es sollen aber keine andern *Indossementen in bianco* gültig seyn / sondern selbige sollen alle ganz vollkömmlich ausgeschrieben werden / mit Nahmen dessen / an wenn sie zu bezahlen / wer den Werth dafür erleget und die Zeit und Orth / worinnen die *Contrahenten* darüber *conveniret*. In Ermanglung dessen / ist der Einhaber schuldig dem *Acceptanten* *sufficiente Caution* zubestellen / daß er die Bezahlung des Wechsel-Brieffes rechtmäßig empfangen / und der *Acceptant* vor alle Nachmahnung zu sicheren.

69 §. XVIII. *Quid si contingat, vocabulum Commiss. in symbolis collybisticis non reperiri, an illi, cui indouche vel inductio in tergo seu in fine literarum directa, exactio pecunie sit concedenda?* Affirmativam opinionem sustinemus eamque sequenti responso quod refert Dn. Zipfel de Tesser. collyb. sect. 6. §. 18. corroboramus. Ob nun woll die Wechsel-Brieffe bloß und allein auff Cajum eingerichtet / und das Wort *Commiss*, wie sonst öftters pfleget gesetzt zu werden / darinnen nicht begrieffen; Dieweiln aber dennoch Cajus unter die Wechsel-Brieffe geschrieben / daß Sempronius die Zahlung an Titium und Sejum leisten solle / also sein Recht an diese beyde *transportiret* N. N. So ist auch Sempronius seines einwendens ungeachtet die Gelder ihm N. N. zu bezahlen ic. schuldig.

§. XIX. Solet prætera, quod tanquam octavum requisitum sistimus in literis transcriptionis exprimi VOX PRIMA, ea nimirum intentione, ne remittens, qui provide sibi prospecturus, pro una summa duas recipit Schedas Camb. qua una forte amissa, conf. L. qui tabulas. 27. §. 1. ff. de Furt. altera nihilominus Præsentanti transmittatur, ex ambabus exactionem urgere queat, in una schedula exarari solet h. m. der Herr beliebe zu zahlen diesem meinen Prima Wechsel-Brieffe: in altera vero sub
ea-

eodem dato conscribitur vocula: *Secunda* e. gr. der Herr be- 71
 zahle diesen meinen *Secunda* Wechsel-Brieff wo *Prima* noch
 nicht eingelauffen / und bezahlet. Si autem geminata non
 edantur literæ, inseritur duntaxat vox SOLA: der Herr beliebe 72
 diesen meinen *sola* Wechsel-Brieff zu bezahlen. Gaitus de Cre-
 dit. cap. 2. Tit. 7. n. 1364. Scacc. de Camb. §. 1. quest. 5. n. 74. conf.
 Churfl. Pr. Wechs. Ordn. Art. 3. Denique hinc annectimus
 quod in fine literarum collyb. subsequi soleat subscriptio Tras- 73
 tantis absque tamen sigillatione. De quibus fusius actum in
 Disput. nostra de Nominis subscriptione habit. Regiomonti,
 quo nos remittimus.

§. XX. Delibatis ita brevissime requisitis literarum Camb. 74
 progredimur contemplaturi ipsam Acceptationis formam. An-
 tequam vero hæ acceptentur, præsentatio illarum præcedere
 solet, ut scire possit Præsentans, utrum acceptabuntur nec ne.
 Fit itaque Acceptatio, vel ab Acceptante in persona propria, 75
 vel à tertio aliquo. Priori modo ea tribus absolvitur modis 76
 (1) expressis verbis in scripturam relatis v. gr. Ich *acceptire* und
verspreche *contante* Zahlung. Cautus tamen hic sit Præsentans 77
 & curet ut acceptans literas cambii, easdem propria subscri-
 ptione sui Nominis acceptet expresso insimul acceptationis
 tempore, quo paratior deinde, lapso solutionis destinata tem-
 pore contra hunc instituat executionem. Unde in casum hujus
 deficientis subscriptionis præsentans non tenetur oblatas lite- 78
 ras camb. recipere, sed potest quasi penitus recusata accepta-
 tione, protestari, quod comprobatur *Ordin. Elect. Camb. Prut. Art. 8.*
 in verbis: Ein *Acceptant* ist gehalten die *Acceptation* eines Wechs-
 sel-Brieffes mit eigenhändiger Schrift / Beyfügung seines
 Namens und des *Dati* zuleisten / anderer Gestalt ist der Ein-
 haber solche anzunehmen nicht verbunden / sondern kan davon/
 als wäre die *Acceptation* gänzlich verweigert worden / protestiren.
 Consentit Leipz. Wechs. Ordn. Art. 8. & Pr. Land-Recht Lib.
 4. Tit. 18. a. 2. §. 4. ubi rigor ulterius extenditur, ut scil. acceptatio
 L. C. intra 4. horas ante abitum primæ postæ perficiatur. Non-
 nunquam in scriptis hæc fit unica syllaba expressa *acc. i. e. acce-*

80 *pto.* Vel unica lineola subducta. Quapropter periculosa admo-
 81 dum illa est acceptatio: Ich *acceptire* umb in der Zeit zuantwor-
 ten / qua voce acceptans à solutione erit immunis, si contingat
 82 interea Trassantem foro cedere: etenim verbum zuantworten
 multum differt à promissione solutionis, & sic reservantur acce-
 ptanti omnia juris beneficia.

83 §. XXI. (2) Contingit acceptatio verbis ore prolatis: v. gr.
 Ich will den Wechsel-Brieff acceptiren und bezahlen / vel *Veu*
 ich habß gesehen. Conf. Savary all. *Libr. part. 1. cap. 21. p. 156. seq.*
 & annexum Edictum seu Ordonanz Ludov. XIV. Regis Gallie
 vom Handel der Rauffleute de anno 1667. d. 2. Junii Tit. 5. art. 7.

84 (3) Acceptatae literæ dicuntur, tacita earum receptione atque
 retentione. Quæ tamen non ita intelligenda est, ac si ille,
 cui facta tratta, easdem penes se retineat, sed probe a se per-
 lustratas restituat illi, cui destinata exactio, facta notula ad ter-
 gum earundem, cum expressione diei, se istas schedulas vi-
 85 disse Turri *Tr. de Camb. Disp. 2. quest. 2. n. 15.* & tum solet dici:
 Daß der Wechsel-Brieff honoriret oder respectiret worden
 86 sey. Unde qui tacite acceptat, retinetque ejusmodi literas,
 nec iisdem contradicit, cum potest, habetur pro consentiente
 ac approbante, præsumiturque ex hoc solo facto omnia in eis
 contenta ratificasse, suoque juri renunciasse, *arg. L. si filius*
fam. 16. ff. de Scto Macedon. Qui enim expresse non reprobat,
 probare videtur. *Burfatus Vol. 1. conf. 39. n. 1.* Hinc providi
 87 Campfores, recipientes schedulas collybist. sed eas approbare
 nolentes, in dorso earum scribere solent, se *illas recepisse*, & non
 acceptasse. *auff*: aber nicht angenommen *Marquard de Jure*
Mercat. Lib. 3. cap. 9. n. 60.

88 §. XXII. Porro acceptatio fit vel pure & simpliciter, quan-
 do schedæ cambiariæ absq; ulla protestatione, aut reservata
 contradictione acceptantur: *vel sub conditione*, videlicet vel pro
 parte Cambii solvendi tantum, conf. *Pr. W. Ordn. art. 23.* ibi
 Wann ein Acceptant den Wechsel-Brieff nicht vollkômlich/
 sondern nur zum theil bezahlen wolle. *rc.* vel pro honore li-
 terarum, seu in honorem Trassantis. Similiter suspenditur
 ple-

plenissima acceptatio literarum tamdiu, donec provisio acceptanti reciprocae satisfactionis adveniat, quod mercatores ita efferunt: Wenn die *Retour* nebst dem *Advis* Brieffe ihm zu Fâhme/ damit er wisse/ wo er sich seiner Wiederzahlung *revaliren* solle/ & tunc presentans tamdiu, donec provisio adfuerit, exspectare tenetur, aut, liberum ipsi erit interea temporis protestari. Heydig. *all. tr. pag. 72.* Marquard. *cit. Tract. L. 2. c. 12. n. 85. 86.* Econtrario sola promissio de acceptando & quidem conditionata, wenn die *Retour* ankommen / reum obligare nequit, si merces transmissæ non fuerint liberæ aut sufficientes: so fern die *retouren* oder *Waaren* nicht frey oder *sufficient* seyn zu *Auszahlung* des *Wechsels*. Deinde alia acceptatio in *Feris*, alia in plateis perficitur. Illa regulariter fit (pro varietate tamen locorum) vel initio seu prima septimana feriarum vel in secunda hebdomade, dicta alias die *Zahl-Woche*/ ut *Francos. ad Mœnum, Lipsiæ &c.* Sic in Prussia *Electo.* literæ camb. ad certas in hoc Ducatu privilegiatas perque octiduum durantes nundinas directæ, primo vel secundo die instantis mercatus, exclusis diebus discretionis, acceptandæ sunt. *Preusch. Chursl. Wechs. Recht Art. 17.* Hæc scil. in plateis acceptatio fit vel à *Uso* istius loci, vel secundum conventiones contrahentium. De his infra *cap. 4.* pluribus acturi sumus.

CAP. IV.

Effectum Acceptationis Lit. Cambii proponens.

CONSPECTUS.

C *Onnexio. n. 1.*

Nexus presentationis & acceptationis. n. 2.

Quomodo acceptans constituatur debitor. n. 3. 4.

Cautela pro acceptante. n. 5.

Effectus acceptationis in quonam

consistat. n. 6.

Cautela pro remittente. n. 7. seq.

An acceptans cambium ante diem exsolvere queat? Expenditur n. 10. 11. seq.

Queritur, ubinam cambium exsolvendum, si locus in eo non

D 3

fit

- sit determinatus. n. 15.*
Pecunia an in adibus Presentantis vel correspondalis solvenda? n. 16. seq.
Quid alibi locorum hac de re obtineat & in specie de Judeis fistitur. n. 19. 20.
Quisnam cambium exigere valet? n. 21.
Verbum bezahlen quid in foro mercat. importet. n. 22. sq.
Quid juris sit. si scheda collybist. casu amissa vel spoliata, traditur n. 24. sq.
Cautela n. 26. seq.
Limitatio. n. 29.
Tesseris collyb. acceptatis, ac postmodum decoctione ex improviso emergente, cujus hoc sit periculum n. 30.
Rationes contra presentantem. n. 31.
Transcribenti hoc cedere periculum evincitur n. 32. seqq.
Idem juris est in acceptante, bonis lapso scribente. n. 36. sq.
Movetur objectio. n. 38.
Limitatio. n. 39.
Queritur an moriente principali, correspondalis post factam acceptationem ad solutionem cambii teneatur? n. 40. 41.
Acceptans vi acceptationis obligatur. n. 42.
Ampliatio n. 43.
Rationes prioris asserti. n. 44.
Dissentientium rationes. n. 45. seq.
His occurritur. n. 47.
Quid in Prussia Ducatu hac de re obtineat. n. 48.
Genera solutionis n. 49. seqq.
Compensatio an in cambiis locum habeat? n. 52.
Lipsia pro scontris specialis liber est conficiendus. n. 4.
Rationes contra compensationem. n. 55.
De novatione cambii. n. 56. sq.
De assignatione n. 58.
Quid de ea in Prussia & Lipsia cautum. n. 59. 61.
Consilium pro presentante. n. 60
Quid alias à mercatoribus hic attendatur. n. 62.
Quid delegatio per directionem scripturae. n. 63.
Solutio per bilancium n. 64.
Sbilantiare quid. n. 65.
Item Mancamentum, avanzo & Netto, n. 66.
Queritur si acceptans plus quam debuisset, solverit falsario, cujus hoc cedat periculo? n. 67. sq.
De secundo acceptationis effectu n. 69.
Quando competit protestatio & quid ea n. 70. sq.
Ab acceptatione Cambii tertius seu extraneus excluditur. n. 72.
Præ-

- De concursu personarum in acceptando cambio. n. 73. 74. sq.
- An Remittens contra trassantem protestari queat? n. 76.
- Acceptans tanquam tertius pro honore literarum aequo protestum elevare valet, modo hoc in persona coram Notario de jure Camb. Prut. manifestet n. 77. 94. 95.
- De forma protestationis remissive n. 78. seqq.
- Tempus protestandi variat. n. 80.
- Auso, à vista, Nachsicht quid denotent n. 81. seqq.
- Quomodo in nundinis anniversariis Regiomonti protestandum. n. 83.
- Pro conservando cambio, ejusque consequendis commodis, tempestive protestatio interponenda. n. 84. seqq.
- Negligens fatalia protestandi, quomodo sibi prejudicet. n. 87.
- Quid redire literas cum protestu. n. 88.
- Subsequitur ipsa forma protestationis. n. 89.
- Presentanti in protestando quid incumbat. n. 96.
- De formulis protestandi remissive. 97.
- Transitus ad actiones ex cambio resultantes. n. 98.
- Cambii contractus qualis. n. 99.
- Nostra de eo opinio. n. 100.
- De Actione inter Remittentem atque trassantem. 101. seq.
- Remittenti contra acceptantem nulla actio competit. n. 105.
- Quae actio Trassanti contra Acceptantem. n. 106.
- Modo hic literas verè acceptaverit n. 107. sq.
- Queritur, an acceptator solvens sine his verbis *stelle es à conto*, habeat datorem literarum obligatum? n. 109.
- An vero ille cambium, deficientibus istis memoratis verbis, in hujus honorem cum protestu solvere valeat? traditur. n. 110.
- Quid importent illa verba *stelle es à conto* n. 111.
- De obligatione exactoris contra corresponsalem ratione acceptationis n. 112. seqq.

§. I.

Quemadmodum presentatio schedularum cambialium duntaxat peragi solet ab eo, cui directa remissa, quisquis tandē ille sit & quacunque ratione remissa ad eum pervenerit: sive respectu curæ tantū, sive intuitu proprietatis tantum, sive ratione utri-

- triusq; simul absq; omni habito discrimine; ita *acceptatio* absolvi
 2 solet ab eo, cui literæ una cum *tratta* diriguntur; quo fit, ut hæc
 bina *presentatio* & *acceptatio* ita se concomitentur, ut una ab
 altera (circumscripta tamen ac suspensa protestatione) separari
 3 nequeat. Unde dici solet quasi quædam copulatio consen-
 sus duorum simultanei. Hinc rite præsentatis atq; debite ac-
 ceptatis literis Collybisticis h.e. visis, lectis, receptis, atque in
 4 contrarium, si minime protestatum fuerit, acceptans constitui-
 tur debitor ejus, ad cujus mandatum easdem acceptavit, ne-
 que prius liberatur, nisi actuali facta solutione. Cautus itaque
 fit mandatarius trassantis in recipiendis schedis camb., ne se-
 mel facta acceptatione, in omnem eventum solvere teneatur,
 etiamsi expressum tractantis mandatum revocandi habeat,
 remittensque ante valutæ exsolutionem fidem cum foro mu-
 taverit, illud tamen, utpote re non amplius integra, revocari
 nequeat juxta communem regulam, solvat qui acceptat:
Wer acceptirt muß zahlen. conf. Scacc. *all. tr. de commerc. &*
camb. §. 2. gloss. 5. n. 547. seq. p. 449. Proinde si imprudenter ac-
 5 ceptavit, damno suo prudentior factus postmodum solvat.
 Quam in rem à Dd. acceptanti consulitur, ut si de reciproca sa-
 tisfactione quodammodo dubitet, non purè schedulas colly-
 bisticas subscribat, sed ita: *accepto pro honore literarum cambii:*
sive acceptiret den Wechsel zu ehren / oder den Trassirer bey Eh-
 6 *ren und credit zu erhalten.* Dn. Præses *Tr. de Caut. contr. sect. 3.*
cap. 5. §. 12. Consistit ergo effectus acceptationis in legitima EX-
 SOLUTIONE, (2) hac denegata in *tempestive interponenda prote-*
statione, denique (3) in *instituenda actione*, ad consequendum id
 7 quod in literis Cambii continetur.

§. II. Diximus primum effectum acceptationis confi-
 stere in præstanda solutione: unde si *remittens* dubitet à man-
 datario trassantis promptam satisfactionem non subsequaturam,
 tum sibi, vel præsentanti curet inprimis si notitiam acceperit
 acceptantem ante tempus forte esse decocturum) constitui ex-
 promissorem tesseri collybisticis subscribentem ad hunc ca-
 sum, ut hic, si primus debitor non persolvat, nulla ulteriori ad-
 mis-

missa exceptione satisfaciat, perinde ac si esset primus ex Cambio debitor: imo ut etiam teneatur in eventum, quo prior ille, tanquam persona inhabilis, obligari non potuit. Turri de Camb. Disp. 1. quest. 17. in fin. Scacc. de Commerc. §. 1. quest. 7. part. 3. lim. 17. n. 8. Gaitus Tr. de Credit. cap. 2. lib. 7. n. 2236. conf. omnino Bonacin. de Contract. Disp. 3. quest. 5. punct. un. n. 21. Andr. à Matre Dei Tract. 14. punct. 1. n. 17. His adstipulatur Preusch: Wechs. Recht. Art. 22. ibi: Wann ein Geber Nachricht bekähme / daß der Acceptant vor der Verfall: Zeit fallit wäre / hat er Macht den Zieher zu Stellinge Bürgschafft / Unterpfind / oder anderer vergnüglichen Versicherung anzuhalten / daß sein Wechsel: Brieff auf die Verfall: Zeit bezahlet werde &c. Quin si Creditor parum confidat Debitoris facultatibus, tum curet inseri schedulis transcriptionis hypothecam conventionalem & privilegii nundinalis renunciationem: verspreche gute Zahlung bey Verpfändung meines Vermögens: vel quod eodem recidit: bey Einsetzung des meinigen / und mit Verzeihung der Marck: Freyheit. quo facto insignem Creditor consequitur prærogativam, de qua in cap. 5. Imo ad huc paratioris executionis ergo valde utilis cautela est, ut is, qui cambium dedit, simul se ipsum in propria persona ad solutionem in loco destinato faciendam obliget, daß er den Wechsel auff sich selbst trassire oder ziehe. Dn. Præses all. loc. §. 21.

§. III. Utut alias quis ante diem vor dem Verfall: Tage / etiam invito ac reluctantante Creditore, solvere queat, cum plerumque dies debitoris gratia adjiciatur L. 70. L. 98. §. 4. ff. de Solution. L. 7. ff. de re judic. L. 31. §. 6. ff. de Donat. in vir. & Uxor. Id tamen in præsentis negotio minime procedit, sed demum adveniente die, auff den Verfall: Tag / wann der Wechsel: Brieff betaget und verfallen / quo demum pecunia efficaciter numerari potest, modo is dies ex tenore harum tesserarum evidenter eluceat: & hic strictissime est observandus, adeo ut etiam si acceptans interea temporis ex detractioe interesse lucrum aliquod percipere potuisset, tamen ante tempus vor der Zahlungs: Zeit in schedulis determinatum fieri non debeat repræ-

sentatio pecuniaria, ne videlicet is, qui ante diem solvit, postmodum periculum seu *ryfigo* subeat, damnumque patiatur, si forsan eveniat, ut alter, cui citius exsolutum, isto tempore bonis labatur. Lauterbach *disp. de Jure in curia Mercat. usit. th.*

II 180. Ratio hujus assertionis in eo collocatur, quia (1) acceptans non proprio sed mandatario nomine solvit. Si ergo fines mandati quoad præfinitum tempus excedat, neque quod excessit, neque *negotiorum gestorum actione*, utpote quæ utiliter non gessit, committentem convenire poterit, sed sibi imputet periculum interveniens, non mandanti Dn. Struv. *Decis. Sabbath. cap. 12. Decis. 16.* Vincent. de Franchis *Decis. Neapol. 303. n. 2.*

12 *seq* (2) quia tempus inter requisita & proprietates veri cambii

13 connumeratur, atque ad certum quid respicit. (3) quod pecunia acceptanti transcripta, non hujus, sed illius sit, qui eam solvendam in mandatarium direxit. Jam aperti juris est, quemlibet esse arbitrum & moderatorem rerum suarum *L. 21. C. Mandat.* si hoc, nulla facultas competet acceptanti circa alterius pecuniam arbitrari, sed præcise obstrictus erit in hære mandato committentis. Eleganter ista fusius per casum deducit

14 Martin. Wagner *in Tract.* cujus titulus est *Idea Mercatura* edit. Bremæ ao. 1661. *quest. 7. pag. m. 33. seq.* ubi ita disquirit: Ist auch ein Acceptant schuldig und gehalten die Zeit so ihm im Wechsel-Brieffe von seinem principalen zur Bezahlung bestimmet/gar genau zu beobachten und nicht eher zu bezahlen/ bis der Wechsel-Brieff præcise verfallen? conf. Heydiger *all. loc. cap. 8. pag. 84.* Carpzov *P. 2. Definit. 132.* Preusch Wechsel Recht *Art. 27.* quod sic disponit. Es ist kein Acceptant befugt einen Wechsel-Brieff vor der rechten Verfall-Zeit an den Einhaber oder Präsentanten zu bezahlen/ wenn es auch ein Prima von ihm acceptirter Wechsel-Brieff wäre/ und er sich der Zeit halten in Decortirung der Interesse einen Vortheil machen könnte. & Preusch Land-Recht *L. 4. Tit. 18. art. 2. §. 5. sub fin. add.* Leipz. Wechs. Ordn. *Art. 14. in medio.*

§. IV. Audivimus in anterioribus, quod solutio in loco convento sit præstanda. Hinc quæstionis est, *quid juris, si lo-*

cus

cus in cambialibus negotiis, forte non expressus reperiatur? Resp. ex
 Dn. D. Joh. Sam. Strykii, *disp. de loco Solutionis cap. 1. §. 5.*
 solutionem tum faciendam esse in loco contractus, seu ubi in
 literis cambiorum promissio facta, debitorem posse conveniri.
 Elegans hujus rei exemplum suppeditant Carpz. *Part. 3. Decis.*
216. & omnino Dn. Rivinus *in Specim. Except. Forens. cap. 2. n. 5.*
6. Brunnem. ad L. 1. ff. de O. & A n. 1. Porro non inutiliter hic
 disquiritur. An corresponsalis teneatur pecuniam transferre 16
 in ædes præsentantis, an vero hic teneatur adire ædes illius &
 ab eo eandem exigere, ob er ihm / das Geld müsse ins Haus
 bringen? Resp. de jure obligari quidem quemcunque debito-
 rem ad pecuniam in ipsis creditoris ædibus, numeratione le-
 gitime facta restituendam. Unde eo in loco repræsentatio
 pecuniæ fieri debet, ubi eam secure & acceptare & possidere pot-
 est creditor. *conf. disp. all. de Loco solut. c. 1. §. 16.* Verum enim 17
 vero utut hæc alias ita comparata eadem tamen hic ne obti-
 neat sententia diversa ratio svadet; non etenim ἀπλῶς debe-
 tur illa pecuniæ quantitas, sed demum facta literarum camb. 18
 præsentatione: hæc vero cum in ædibus illius qui solvere pe-
 cuniam debet, facienda, vero simile est, teneri quoque præ-
 sentantem, ut eo loci oblatam acceptet pecuniam, quo facta
 præsentatio. *jung. Leipz. Wechs- Ordn. art. 12.* ibi das
 Geld beym Debitore zur Verfallzeit abzuholen obliegt.
 Dn. Stryk. *all. disp. cap. 2. §. 17. & 18.* ubi huic nostræ assertioni
 obstans dubium removet, quod videlicet præsentatione facta
 non illico subsequatur exolutio, sed perlectis & subscriptis
 literis camb. h. m. *acceptiret*, soleant illæ schedulæ exactori
 pecuniæ rursus reddi solutione in aliud tempus dilata, atque
 sic nihilominus postmodum acceptans pecuniam ad illius do-
 mum deferre teneatur. Sed uti diximus huic dubio *in all. Disp.*
 & *loc.* plene est satisfactum §. 18. *cap. 2.* ubi §. 19. legere est de 20
 Venetorum peculiari domo dicta vulgo: das Deutsche Haus /
 ad ex solvenda cambia peregrinantibus singulari studio desti-
 nata. De Judæis equidem cautum legimus, quod hi si cam-
 bium Christianis solvere debeant, pecuniam in horum ædes, &
 qui

quidem absque ulla præmonitione deferre teneantur, ob nimiam forte sorditiem in illorum speluncis alias inveniendam, conf. Leipz. Wechsel-Ordn. §. 12. ibi. Jedoch sollen die Juden/welche an einen Christen Wechsel-Brieffe zu bezahlen acceptiret/das Geld dem Christen ohne einige Erinnerung ins Hauß/oder Gewölbe zu bringen pflichtig seyn add. Ordin. Camb. Francof. ad Mœnum renovata de 10. 1676 .d. 8. Febr. art. 5. ubi idem de Judæis dispositum invenitur.

21 §. V. Exigere itaque Cambium duntaxat is, qui in scheda nominatus potest i. e. Præsentans, ejusque commissarius Brieffs-Inhaber / oder commiss. & quidem ut sibi ab acceptante solutio præstetur in pecunia præsentis seu contant: in
 22 baarem Gelde gezahlet werde. Notandum hic, verbum bezahlen in Literis & contractibus mercatorum appositum idem importare ac si diceretur: bezahlen werden sollen oder müssen/quæ inducunt necessitatem. Besold. Thes. Pr. verb. Solvete. Unde in scheda Camb. vocabulum *solvete* (zahlet) occurrens est
 23 imperativum & temporis præsentis, operaturq; duos effectus: (1.) vt inde literæ sint dispositivæ, ideoque nequeant revocari, secus si non essent dispositivæ, v. gr. si scribatur: *solvete placeat*. (2.) ut tollat omnem moram atque dilationem. Scacc. de Commerc. & Camb. §. 2. gloss. 5. n. 1.

24 §. VI. Quid si vero eveniat, ut literæ collybisticae à prædonibus spoliatae, qualem casum recenset Martin. Wagner in *Idea Mercaturæ pag. m. 34. 35. 36.* quaritur, quid tum juris obtineat? Resp. Trassantem ad novas reddendas camb. schedulas teneri, arg. *L. 65. ff. A. R. D.* & primævam obligationem durare, modo ipsi super indemnitate debite caveatur, ne dum alius forte eidem literas exhibeat repertas, juxta illas idem bis exsolvere cogatur; alias ad novas tradendas tesseras non ante esset obligatus transcribens, quam hoc indicatum fuerit correspondenti, Nicol. de Passerib. *de Priuat. Scriptur. Lib. 3. quest. 41. n. 9.* Struv. *Ex. 25. th. 44.* ibique Müller *Lit. d. not. XVI. & Decis. Sabbath. cap. 15. Decis. 21.* Scheffer. *Part 3. quest. 38. n. 28.* Stypm. *de jure Maritim. Part. 4. cap. 8. n. 79.* Gait. *de Credit. Lib. 2. Tit. 7. n. 2443.*

n. 2443. Unde hodie cum expressione ac mentione SECUNDÆ 25
 concipiuntur, & plerumque adjici solet mandato solutionis
 conditio, si priores schedulæ, quæ primæ aut secundæ nomine
 indigitantur, nondum fuerint exsolutæ, i.e. diesen meinen se-
 cunda Wechsel-Brieff / wo Prima unbezahlet. Imo hodie ma- 26
 joris cautelæ gratia ad evitandas plurimas deceptiones una,
 aut separatim à trassante mitti solent ad mandatarium literæ
 præmonitionis seu avisorix avies-Brieffe / his ergo deficienti-
 bus, vix ac ne vix præstatur solutio. Verum nec hac ratione 27
 occurrendum improborum hominum fallaciis & interceptio-
 nibus videtur satis esse prospectum; etenim si prædo vel alius
 quispiam fur literas cambii, in quibus simul reconditæ jacerent
 schedulæ avisorix ad correspondentem directæ, cupiam inter-
 ciperet, annon dolus hic insignis committeretur in summum 28
 præjudiciū veri præsentantis? Quapropter elegans cautela est,
 ut exactissime persona præsentantis describatur an Alter / Klei-
 dung / Person / Gestalt / Farbe oder andere absonderliche
 Kennzeichen / die er an seinem Leibe hat / oder aber ein gewisses
 unter ihnen bestimmtes Wort / welches der Präsentant zu sagen
 hat / mit überbringe vid. Savary im vollkom. Kauffmann
 Part. 1. c. 20. p. m. 154. conf. Pr. W. R. art. 4. sub fin. Add. Leipz.
 Wechs. Ord. art. 33. Fallunt tamen supra asserta, ne scil. tran- 29
 scribens ad alias literas edendas teneatur, si dissimulando for-
 te à remittente, priusquam eas præsentanti miserit, assereretur
 amissio, quo sic à semel inito contractu impune resiliret, Zahn.
 de Mendacis Lib. 2. cap. 13. n. 1. Paschalius de Viribus Patriæ po-
 testat. P. 1. cap. 8. n. 65. seqq. Budelius de Monet. & re Monetar.
 P. 1. cap. 25. n. 9. 11.

§. VII. Ptogredimur ulterius contemplaturi, quid ju- 30
 ris si in loco solutionis auffm bezahl-Platz / schedulæ cambia-
 riæ à mandatario trassantis quidē acceptatæ, sed antequam hæ
 exsolutæ hic rationes conturbet, foroque cedat, cujus tum e-
 rit periculum, utrum scribentis, an præsentantis? Posterioris sc. 31
 Præsentantis esse periculum nonnulli volunt, quos inter
 Thom. Carleval, tom. poster, de Judiciis Tit. 3. Disp. 6. n. 25. ibiq; lon-
 ga

- ga ferierecenfiti Dd. Nicol. de Pafferb. *all. tr. Lib. 3. quæft. 40. n. 71. 72.* Marquard. *de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 74. feqq.* Stypmann. *de Jure Marit. Part. 4. c. 8. n. 89. 90.* Mascard. *concl. 989. n. 8. (1)* quia talis acceptatio habetur de ftvlo mercatorum loco folutionis pecuniæ. (2) quoniam per acceptationem, ceu quafi novationem, novus furrogatus fit debitor, qui cambium exfolvere teneatur. *arg. L. 26. §. 2 ff. Mandat.* Sed verior ac receptior eft illorum fententia, exiftimantium
- 32 Scribentem non prius liberari, quam fubfecuta actuali pecuniæ numeratione, *conf. L. fi literarum. 23. C. de folution. cum acceptans per acceptationem reputetur fidejuffor, & fi fidejuffor promittat, & non principalis, nullatenus liberetur tranfcribens.* Imo fi fcribens literas camb. fciverit mandatariũ fuum i.e. eum
- 33 cui literæ diriguntur, eſſe aut decoctum, aut fugitivum, aut decoctioni proximum, tum is minime per acceptationem mandatarii eſſet liberandus, fed potius ex dolo fuo manet vel obligatus & obnoxius recurſui illius, qui pecuniam numeravit. Thom. Carleval *Tr. de Judiciis Tit. 3. Diſp. 6. n. 29. tom. poſter.*
- 34 Proinde acceptatio facta non eſt novus contractus inter acceptantem & Creditorem, cui facienda eſt ſolutio, fed eſt pars contractus literarum cambii celebrati inter iſtum & mandantem, nec creditor acceptationi acquieſcit, niſi ſecuta reali ſatisfactione. Quin non pro ſolutis, ſed pro ſolvendis, atque cum hac tacita conditione præſentans videtur accepiffe literas, ut niſi ſolvantur, tradens maneat adhucdum obligatus.
- 35 Præterea inter mittentem literas & acceptantem naſcitur mutuus conſenſus, qui ſtante mutatione ſtatus ipſius mittentis nullo modo conſiderari poteſt. Etenim qui acceptat, conſideravit eo tempore integram eſſe perſonam mittentis Fabius de Anna *Conſil. 82. n. 6. & n. 15.* vid. Carpz. *P. 2. C. 26. Def. 13.* & omnino Joh. Baptiſt. de Luca *Theatr. Verit. & Juſtit. Diſcurs. de Camb. 23. Tom. 3.* Marta *ff. noviff. tom. 3. cap. 16. p. 161.* Hercules Marescottus *Libr. 2. Variar. Reſolut. cap. 11.* Wiſſenbach. *Part. 2. Diſp. 28. n. 6.* Mevius *Part. 9. Decif. 132.* Gait. *de Credito cap. 2. Tit. 7. n. 2384.* Dn. Præſes *Tr. de Actionib. forens. inveſtig. ſect. 1. membr.*

*membr. 7. §. 23. Scacc. all. Tr. §. 2. gloss. 5. n. 322. Mastrill. tom. 3. Decif. 679. Rota Gen. Decif. 2. & 4. n. 7. Unde cautus sit remittens curetque ut Campsor expresse promittat solutionis evitacionem. Struv. Ex. 25. th. 44. lit. d. notab. 13. p. 1758. seq. conf. Pr. Wechs. Recht art. 31. modo non concurrat negligentia ejus cui solvenda est pecunia in exigendo, nec facilis sit in longiori, quam par est, concedenda dilatione prout fusius deducit Carleval *cit. loc. n. 28.**

§. VIII. Multo minus liberabitur acceptans, si literis jam acceptatis, Trassans numulariam rumpat negotiationem, ille postmodum hoc comperto, presentanti solvere renuat, sed omnino, non obstante hac insperata decoctione campforis, ad solvendum obligatur. Etenim sibi imputare habet, quod 37 non illico re adhuc integra contrariae suae voluntatis testationem interposuerit, sicque juri suo tacite renunciasset sequere debitorem assignatae pecuniae constituisse censetur. Ansaldo de Ansaldo *Tr. de Commerc. & Mercatur. Disp. 3. n. 4. Disc. 5. n. 10. & disc. 41. n. 18. Mevius Consil. 101. n. 12. D. Romani de Camb. c. 6. §. 5. Nicol. de Passerib. all. Tr. Lib. 3. quest. 45. Paschalis Part. 1. cap. 8. n. 70 all. Tract.* Nec quicquam praeterea eidem patrocinator, 38 quod magis inculpandus, seu minus excusandus sit ille ad cujus instantiam seu gratiam literae per mandantem accepto aequivalenti scribuntur, quia tanquam praesens in suo loco melius indagare potuit vel debuit conditionem decocturi, quam mandatarius absens, non aptus ad obtinendas eas informationes, quae praesenti conceduntur. Joh. Baptist. de Luca *Theatr. Veritat. & justit. Tom. 3. discurs. de Cambiis 25. n. 5. & disc. 20. Alphons. de Olea Tr. de Cession. jur. & act. Tit. 7. q. 3. n. 45. Idem Decif. 1. & 2. ad eundem Tract. Hector Capycius Latro Lib. 2. Decif. 169. n. 24. 25. Marta digestor. Noviss. tom. 3. cap. 11. p. 161. & c. 13.* Limit. nisi alia forte signa decoctionis jam tum imminebant. 39 Cautus itaque sit praesentans, ne culpa sua quid intermittat, forte in longiori acceptanti concedenda dilatione, quam in scheda camb. expressa, aut legitimo tempore protestum elevare negligat, alias dator literarum non tenebitur. *Sed quid*
si

- se post acceptationem factam per Mandatarium, antequam solutio fieret, scribens literas cambii decesserit, an solvere acceptans erit ob-
- 40 strictus? Videtur dicendum quod non, ex eo, quod per mortem mandantis mandatum exspiret, & si mandatarius post scientiam mortis solveret, solutum ab heredibus mandantis re-
- 41 cuperare nequeat. Contrarium tamen cum Gaito *all. Tr. Cap 2. T. 7. n. 2425.* verius esse existimamus, quia acceptatio est instar fidejussionis, vel constituti, & hinc etiam post mortem mandantis durat, non obstante *L. f. ff. de solution.* nec quod presentatio de novo heredibus non sit facta. *jung. Ord. Camb. Lips. art. 4.* in verbis: *Da auch der Schuldener ꝛc. conf. Hering de Fidejus. cap. 18. n. 19.* Fabianus de Anna *Consil. 82. n. 6. & n. 15.*
- 42 §. IX. Inferimus ergo, acceptantem, si non in contrarium sit protestatus, adeo necessario presentantis debitorem fieri, ut nulla ratione sese à satisfactione liberare valeat, cum ex pura acceptatione constituatur debitor exactoris, non minus quam ipse transcribens, modo de literis receptis per testes
- 43 vel aliunde exacte constet, nec hæ fuerint remissæ. *Ampl. etiam si post absolutam jam acceptationem expressum trahentis mandatum revocandi acceperit, attamen eas revocare amplius nequit, cum revocatio mandati tum demum justa ac licita reputetur, re absque alterius præjudicio adhuc existente integra: per ejusmodi vero acceptationem res non amplius deprehenditur integra, siquidem talis revocatio vergeret in*
- 44 præjudicium tertii scil. Presentantis, quod non concedendum, cum (1) alteri per alterum non debeat iniqua inferri conditio. *L. 75. ff. de R. J. Vogt. de Cambiis p. m. 133. 136.* Nicol. de Passerib. *de Privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 7.* Hartm. Pistorius *Lib. 1. quest. 14. n. 17.* (2) ob jus presentanti jam quæsitum. (3) quod ab initio est voluntatis, ex post facto fiat necessitatis *L. sicut ff. de O. & A. Alphons. de Olea Decis. 1. n. 4. & 2. n. 5. ad Tract. de Cession.*
- 45 *jur. & action. Dn. Mevius Consil. 101 n. 9. Dissent. Carleval rom. poster. tit. 3 Disput. 6. n. 371.* ibi quod si ante solutionem superveniat scientia decoctionis, re nimirum adhuc quasi existente integra, juste potest mandatarius recusare literarum solutionem

nem, ex hoc fundamento, quoniam mandatum censetur re-
vocatum & dissolutum ex mutatione status mandantis & man-
datarii in deterius, & decoctionem ob loci distantiam ignorare
posse Acceptantē. Huius per omnia adstipulatur Joh. Baptist. Sa- 46

miniatus *controvers. forens. 27. per tot. ubi n. 24.* hanc adhuc subji-
cit rationem, quod hic deficiat consensus in acceptante, tan-
quam præstitus sub tacita conditione, *rebus in eodem statu ma-*
nentibus & non aliter. Verum Resp. acceptantem considerasse 47

eo tempore acceptationis integram fuisse personam mittentis.

Præterea illud adhuc inferimus, acceptantem, quod Præsen-
tanti accepta pecunia ex post facto bonis labenti cambium ex-
solverit, suo mandanti nequitiam eapropter postmodum ob-

ligan, ceu patet ex sequenti præjudicio. Hat A. auff B. einen
Wechsel gezogen von 500. Thlr. mit ausdrücklichem Befehl so-

thane Gelder im Leipziger Oster-Marckt zu gewöhnlicher Zah-
lungs-Zeit zu bezahlen. Darauff B. im Oster-Marckt noch
dieser Woche/ehe und zuvor die Zahl-Woche eingetreten/sol-

de 500. Thlr. an D. bezahlt / welcher aber also bald den ersten
Tag in der Zahlwoche bancorottiret und daher Zweifel ent-

sethet / ob sich A. dieser 500. Thlr. nicht bey B. zu erhohlen zc.
So ist B. die einmahl an D. bezahlte 500 Thlr. dem A. wieder zu
erstatten nicht schuldig B. R. W. Grave *disp. de Camb. tb. 18.*

conf. tamen Preusch. Wechs. Recht. *art. 26.* ubi dator literarum 48
nullo habito respectu factæ acceptationis, demandatam acci-
pienti solutionem faciendam, ante tempus tamen exactionis
vor dem Verfall-Tage / eandem revocare, & ut *alii cuiusdam* præ-

stetur, injungere potest.

§. X. Cum satis hucusque de acceptatione & solutione 49
in genere sit dictum, reliquum jam erit, ut perlustremus ad-
huc ipsos modos solutionis, qui secundum Doctorum tradita
quadruplices deprehenduntur, (I.) est quando correspondens
eas quidem recipit, *ast non simpliciter*, sed cum protestu quasi

exciperet: non accepto mandatum, prout in schedula colly-
bistica commissum, accepto tamen easdem *in honorem transcri-*
bentis. (II.) Quando nec ille, cui tratta facta, nec alius aliquis pro 50

eo summam in literis expressam præstare vult, quo casu dicitur *elevari protestū*, de quo acturi sumus mox in §§. *subseqq.* (III.)
 51 quando recusante in totum illo, cui fit tratta, satisfactio ab alio omnino tertio ad quem plane non spectat tratta, sed tamen interposita protestatione promittitur. IV. Quando mandatarius simpliciter dicit, secundum tenorem liter. camb. ad solvendum esse paratum. conf. Uffenb. *de Protest. in Camb. cap. 3. n. 2. 25. seqq.* Rota Gen. *decis. 6. n. 7. vers. 8.*

§. IX. Etsi regulariter cambia in pecunia numerata h. e. *in contanti* exsolvi debeant, nihilominus tamen pro beneplacito debitoris atque creditoris frequentatur *Pary eine Vergleichung* / seu *Saldo*, i. e. compensatio tanquã species solutionis juxta
 52 *L. 4. L. 5. §. f. ff. de Compensat. L. 76. ff. de V. S. germ. des rescontriren/rescontri, Scontrirung* / item *Pagar in contri*, hoc effectu, ne semper ex cassa ingentem pecuniã summam, große *Pesten von Wechsel* / præsertim in feriis erogare partes necesse habeant: ut & ne tali numeratione multum temporis tum inutiliter consumatur, aut etiam ne falsa seu devaluata moneta, accipienti eandem pro bona callide subornetur, unde mutua cambia inter mercatores frequentissime compensantur, Sie lassen die Wechsel gegen einander abschreiben / abrechnen / saldiren *Carpz. L. 2. Resp. 102. n. 9. seqq. itē disp. de Camb. th. 53. Martin. Wagner in Idea*
 53 *Mercatura pag. 41. quest. 4.* cum vero permultæ lites ac confusiones exinde oriri soleant quousque cambia per compensationem sint soluta wie weit sie einander abgeschrieben / hinc ea vi *Ordinat. Camb. Prut. Elect. in Prussia* non aliter, nisi libera alicujus voluntate admittitur: sicut expresse sancitum legimus in
 55 *verbis art. 13. ibi: In Bezahlung der Wechsel-Brieffe / oder derselben Valuten sollen keine Compensaciones oder so genandte Rescontres wider des Einhabers Willen statt haben / was auch vor Prætenfiones und Forderungen der Geber / Zieher / Einhaber / Indosant oder Acceptant in dergleichen Fällen einer gegen den andern haben möchte / ohne freyen Willen anzunehmen.* Pari ferme ratione & Lipsiæ eatenus tantum compensatio locum obtinet, quatenus ea non privatim, sed in speciali libro

bro pro consignantis ejuscemodi scontris seu compensationibus confecto, cum expressione loci, temporis, summæ, & nominum personarum innotata deprehenditur. conf. Rosener *Tract. de Libris Mercatorum cap. 11. n. 236. seqq.*

§. XII. Pro in vim solutionis inter cambiores observatur *Novatio* tanquam species solutionis, videlicet durch Schließung eines neuen Wechsels / wann ein neuer Wechsel Brieff ausgegelen / und dadurch die alte Schuld *prolongiret* wird / modo in ea expressus reperiatur animus novandi, juxta *L. fin. Cod. de Novation. Licet hoc in cambiis necessarium non putem.* Verum enim vero talis novatio potius ut continuatio obligationis cum protractione ac prolongatione temporis quam dissolutio esse reputatur, solet alias insigniri nomine *Recambii* de quo brevitate amore prolixius legi potest *Sprengers Wechsels Practic. §. 9. p. 58. 59. Heydiger p. 87. 88.*

§. XIII. Hanc subsequitur *delegatio* inter cambiores atque mercatores usitatissima species solutionis, appellatur hæc alias *assignatio*, *surrogatio*, Germ. *Anweisung*, fitque *nova* interveniente persona §. 3. *I. q. m. tollit. obligat. L. ii. in vers. vice sua ff. de Novation.* Nec refragatur, quod alias præcipue inter mercatores dicatur *Anweisung sey keine Zahlung* quod intelligendum propter subeunda in ea pericula; etenim delegato non existente solvendo, prior debitore relaxatur, creditorisque periculo cedit, si a debitor delegato nihil consequi potest *Freyer Tract. de Solution. cap. 7. memb. 3. n. 106 Finkelthaus Observ. 91. num. 14.* quod tamen per *Ordin. Camb. Prut.* non procedit, cum tali in casu jus procurantis tamdiu maneat integrum, usque dum ab assignatario realis præstita sit solutio. Verba istius sanctionis ita sonant: *Ebenfalls sol man nicht schuldig seyn einige Assignationen ohne freyen Willen anzunehmen / und ob schon dergleichen Assignationen von dem Einhaber angenommen wurden / so bleibt doch sein Wechsel-Recht so lange in integro, bis daß die Zahlung von dem Assignatario würcklich erfolgt.* Unde id consilii hoc in casu cessionario seu præsentanti nonnulli suppeditant, ut si plane nihil ab acceptante sit consecutus, protestationem tamen debite interposuerit contra

- tra scribentem agat, ut literas suas reversas recognoscat, quo facto locus erit executioni, Olea *Tr. de Cessione Jurium & Act. tit. 7. quest. 3. n. 45.* Idcirco in Saxonia mercatoribus per speciale decretum Electoris *de anno 1652.* quod reperitur apud Philippi *Decis. noviss. Observ. 2. n. 26. seqq.* optime provisum est, ne delegationum acceptationes aliter instituantur, quam in scriptis sub pœna 20. *Thlr.* Alias à mercatoribus hæc duo principaliora plerumque attenduntur: (1) ut delegatus *volens* debitor fiat, delegationemque acceptet *L. 1. 6. C. de Novat.* quo ipso differt à cessione; (2) ut is cui delegatur consensu utcumque declarato, conf, *L. 17. ff. de Novat.* admittat volentem delegatum
- 61 *Mev. P. 3. Decis. 366. n. 7.* Contingit autem hæc delegatio proprie per directionem scripturæ v. gr. si Sejus, creditor Mevii 1000. Imp. debeat & ex eadem summa vicissim debitor sit Javoleni, mandat absque notificatione Javoleni, ut Mevius nominato Javoleno istos 100 Imp. exsolvat. Mevius huic mandato morem gerens, finit se tanquam debitorem loco Javoleni in libros rationum referre, quo facto postmodum indicat Javoleno hoc ratificanti. Sicque persona pro persona delegando mediante directione scripturæ surrogatur, Turri *in all. Disp. 2. quest. 17. n. 86.* Nicol. de Passerib. *de privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 27. seqq. & 51.* Sprenger *all. loc. §. 15. pag. 84. 85.* Wagner *in Idea Mercat. pag. m. 43. quest. 2.*
- 62
- 63
- 64 §. XIV. Contingit præterea solutio in *feriis* in *Mess-Zeiten* per præsentationem *bilancii*, veluti si per creditorem illi in bilancio denominato, illa sit facienda. Est autem bilancium seu Balaz. German. *der Schluß oder Vergleichung einer Rechnung.* In jure nostro appellatur *pariatio* vid. *L. ult. §. idem questit. ff. de Cond. indeb.* (quasi à bis & lanxi. e. bilanx) collectio omnium partitarum, tam in credito, quam debito, in quibus omnes trattæ atque remissæ consignantur. Hæc si sunt æquales, dicitur bilancium adæquatum, si vero debita vel credita excedunt,
- 65 vocatur sbilantiare Turri *Disp. 2. quest. 1. n. 18. & quest. 17. 18. n. 1. 2. seqq. & 50.* Martin Wagner *in Idea Mercat. pag. 73. 74.* Anton. Gioseppe Martegiani *in Opere tripartito der Buchhalterey*
p. m.

p. m. 30. seqq. si vero plures trattæ, quam remissæ inveniantur tum appellatur *mancomantum*. Sin plures remissæ, quam trattæ deprehendantur, tum appellatur *Avanzo*. D. Rösener *de Libris Mercator. cap. 11. n. 241. seqq.* conferri hic meretur *Der unterrichtende Handels-Mann p. m. 70. annex. Dem blühenden Wechsels-Baum / Joh. Fried. Hoffmanns.* Quod si vero deductis omnibus expensis reliquum quid remaneat, tum dicitur *Netto procedido*.

§. XV. Unicam adhuc supra allatis annectere animus est quæstionem in casum, *si. v. gr. cuipiam falsario presentanti ex rasura in schedula transcriptionis falso facta, plus quam mandaverit trassans, hujus mandatarius solverit, cujus tum sit periculum?* Fœdere distinctionis hoc dubium ita enucleandum existimamus: aut dolus, si debite investigasset Mevius, in oculos incurrere potuisset, & sic hujus ceu minus circumspecti erit detrimentum, cum falso creditori solvens, juxta *L. 38. cum quis sibi §. 1. ff. de solution.* non liberetur; sed potius ad damni præstationem sit condemnandus. Stypmann. *Tr. de jure marit. Part 4. cap. 8. n. 69.* Illustr. Dn. de Rhetz. *de Versura cap. 5. th. 14.* Si vero dolus ita compositus, ut prudentissimum quemque decipere potuisset, ejusmodi damnum acceptanti nil quicquam obstabit: Verum dividendum inter utrumque æquitas svadere videtur, quod strictum jus uni imponit. Conf. Struv. *Decis. Sabbath. cap. 15. Decis. 20. & exerc. 25. th. 44. ibique Müller pag. 1759. princ. Scacc. de Commer. §. 2. gloss. 5. num. 340. seqq.*

§. XVI. Perspeximus huc usque ipsam Cambii exsolutionem, ceu primum effectum Acceptationis: subsequitur jam secundus consistens in *debita denegatione vel in totum vel pro parte acceptationis ac numerationis cambii*, hisque plane deficientibus, subsequuta protestatione. Quando itaque Literæ Camb. non acceptantur, wann der Wechsel nicht honoriret oder respectiret wird, tum ex defectu acceptationis illico datur locus protestationi, quæ in cambio est animi declaratio, juris conservandi damnique repellendi causa facta, ad hunc effectum, ut ille, cui vi literarum præstanda erat solutio, hac non subsequuta, contra debitorem suum actionem salvam retineat, possitque procedere

re executive. *Marta Digest. noviss. tom. 3. tit. Epistola. cap. 10. conf. Mevi9 P. 9. Decis. 133. n. 6. indeq; mediante hoc utilissimo remedio exactio nostra, quæ alias violaretur, facta tectaq; conservatur.*

72 §. XVII. Consequens ergo est, eum duntaxat, cui tratta facta est, acceptare posse, in tantum, ut nullus alius, quicunque etiam ille fuerit, & ex quacunque causa etiam voluerit, acceptare possit, ne quidem pro honore literarum, nisi prius
73 acceptationem ille cui tratta directa retinuerit, protestumque ille, cui remissa facta est, elevaverit. Præsertim vero hoc casu invigilandum huic erit, quo tempestivo tempore protestum elevetur, cambiumque ad trassantem remittatur, daß der Wechsel mit protest zurück gehe. Hinc facile dijudicandum erit de quæstione illa, si ille cui directa tratta, aut remissa facta, vel omnino extraneus aliquis in acceptando cum protestatione interponenda concursum faciant, quisnam horum sit præferendus? Resp. concursu harum personarum sub diverso charactere consideratarum omnino excludi tertios seu extraneos, propter defectum mandati, ad quos nec tracta, nec remissa, quorum in schedulis collybist. nulla injecta mentio, dirigitur Marquard de *Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 44. Vogt de Camb. pag. m. 116. ubi ita all. loc. ex ore mercatorum effatur: Es sey nicht styli, daß ein Tertius unter Rauffleuten sich presentiren könne oder dürffe / diejenige Brieffe / so auff einen andern gezogen siud / zu acceptiren / oder durch acceptation derselben / zur Zahlung sich zuobligiren / ehe und bevor derjenige / auff welchen die Brieffe gezogen sind / protestiren lassen.*

74 §. XIX. Quod si contingat, ut ille, cui dirigitur tracta, concurrat cū isto, cui dirigitur remissa, & uterq; litiget, se tesseras camb. cum protestatione velle acceptare, cuinam horum præferentia erit assignanda? Resp. Mandantē ex ipsius mente ac præsumptione eum, cui directa remissa, in obveniente concursu præferri voluisse, utpote per quem ejus intentio plenius adimpletur; cum hic non solum habeat mandatum exigendi connexum & inseparabile à mandato solvendi; sed etiam est adjectus obligationi acquirendæ
75 ab eo cui directa tracta. Accedit quod palmaria datoris litera-

rarum sit voluntas, ut literæ transmissæ persolvantur, quem effectum facilius nanciscitur, si ille cui facta remissa, sibi ipsi satisfactionem præstet, quam si alii stipuletur. Uffenbach *de protestat in Camb. cap. 5. num. 6. seqq.* Modo tamen facultas relinquatur in ejusmodi concursu ei, qui libere & absque interposita protestatione, quicumque tandem fuerit, solvere sese offert, huic namque omnino præ omnibus aliis, cum protestatione solvere cupientibus, prælatio est concedenda (2) assignetur illi, qui cambium est accepturus. (3) ei cui tracta directa: deniq; (4) his solutionem præstare renuentibus, hæc cum protestatione fieri potest ab aliquo extraneo. *conf. Pr. W. Recht art. 9. De cætero an in epistola cambsaria ad remittentem spectante, hic contra transcribentem in casum non factæ ab ejus mandatario solutionis protestationem necessario interponere debeat, non immerito ambigitur?* Resp. utilem quidem esse, ast non necessariam per verba præjudicii Dn. Jct. Lipsiens. h. m. Dennoch aber und dieweil dergleichen Protestationen nur auff den Fall / wenn an einen andern die Wechsel-Brieffe gegeben / und von demselben die Zahlung begehret worden / er aber sich dessen verweigert / oder nicht zu bezahlen willens ist / nöhtig / hingegen allhier Beklagter die Zahlung zu leisten versprochen / auch daß er den Werth empfangen / geständig / bey welcher Bewandnis / ungesachtet die bestimmte Zahlungs-Frist verstrichen / und keine protestation eingewendet / der Wechsel-Brieff bey seinen Kräfteu bleibt / so wird auch wieder Beklagten nach Wechsel-Recht billig verfahren. D. Zipffel *de Tesser. Collyb. sect. 6. §. 30. conf. Preusch. Wechs. Recht art. 22.*

§. XIX. Num vero & ille, cui tratta directa, eadem ratione tanquam tertius pro honore literarum super protestu acceptando literas præsentanti solvere, sibi que obligatum reddere possit transcribentem à Dd. ambigitur? Nos affirmativam sustinemus opinionem ex hoc fundamento, tum quoniam ex eo, quod non acceptat literas ad se directas, ei facultas non adimitur, quo minus *tanquam tertius pro scribente* satisfacere queat præsentanti, cur non vicissim illum liberando sibi contra

tra

tra eundem, actionem acquireret? tum quod vigore L. 39. ff. de Neg. gest. conditio trassantis in hoc melior reddatur: Marquard. cit. tr. Lib. 2. cap. 12. n. 45. Stypmann de Jure Marit. part. 4. c. 8. n. 109. conf. L. solvere. 53. ff. de solution. vid. Dn. Brunn. ad L. 23. ff. eod. quippe dum ita solvit, supposuit imperfectionē cambii, & collybystā à debito & interesse alias satisfaciendo liberavit: quin cum non facta solutione literæ protestatæ cum maxima ejus vituperio & detrimento essent remissæ, hoc tamen una cum ejus existimatione, quæ maxime periclitabatur præservavit: ihn bey Ehren uud credit zuerhalten. Ampliamus, nec præsentantem, formalem & publicam coram Notario protestationem interponere, eandem acceptantem denuo reiterare necessum habere, modo in honorem trassantis literas ad se directas sit honoraturus. Etenim mediante hac privata protestatione plus honorari mandans reputatur, quam si publice coram Notario suam acceptationem manifestasset. Ad uberiores propositionis discussionem, B. L. remittimus ad Excellentiss. Jcti Dn. Bolzii, Professoris, in Alma Regiomont. famigeratiss. Supremi Tribunalis Assessoris & Consistorii Sambiensis Præsidis, Patroni mei colendi, Disp. ad ff. 26. p. 605. seqq. ubi in terminis præcedentem quæstionem responso ab Ampliss. Fac. Jurid. ao. 1692. supeditato prolixius illustratā reperire licet. Nec obicem ponit, quod acceptans cum ejusmodi protestatione solvens, mandatum transgressus censeatur, cum tamen illud probe sit attendendum §. 8. Inst. Mand. Resp. neminem invitum ad mandatum suscipiendum cogi, & aliquem non vi mandati, sed absque eo solvere posse, perficiendo utile negotium, tanquam ei non injunctum. Nec 2. resistit, quod talis acceptans dicatur acceptasse mandatum, sed cum divisione quam facere non debeat. Resp. hæc procedere in mandato unico & indivisibili, secus quando plura adsunt mandata, & quidem divisibilia, uti hic, quia tunc alterum mandatum potest acceptari, alterum vero negligi: seu primus actus illius potest exigi, non attento secundo. Decius Consil. 340.

protestationis percurramus, quæ consistit (1) in eo, ut debito tempore à presentante interponatur, præsertim si statuto vel stylo mercantili certum tempus protestationi Lit. Camb. sit præfinitum. Hac enim omiſſa, tollitur obligatio mandantis, nullo adversus eum relicto regressu, prout in ore Mercatorum est: Daß der Presentant auff den unverhofften Fall / nicht geschehener *acceptation*, oder zwar geschehener *acceptation*, aber verweigerter Zahlung / zu protestiren / oder aber die daher entspringende Last zutragen schuldig. Ne itaque ex hac intermissione, aut aliquanto serius interpositæ protestationis illi detrimenti quid accipiant, ad quos spectant *remissa*, fatalia protestandi ad amissim ab iis sunt observanda, quæ illico à denegata literarum *acceptatione*, aut etiam solutione currere incipiunt. Notandum tamen hic, tempus protestandi pro diversitate loci, aliarumque circumstantiarum admodum variare. Etenim (α) quando vocabulum à *Uso* (quod frequentissime in Cambus irregularibus occurrit) in schedula cambiali appositum est, tunc illa dilatio ex observantia istius loci, quæ plerumque ad 14. dies solet extendi, concessis insuper nonnullis in locis diebus discretionis, *Discretion-Tage* / uti Francof. ad Mœnum. *art. 12.* & antehac in *Ordin. Camb. Pruten. art. 16.* jam vero in reviso Jure Prut. *Libr. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* penitus abrogatis, ad solvendum indulta, quo interea acceptans ante advenientem diem protestationis, commoditatem conquirendi pecuniam ac expectandi intermissas à mandante literas avisorias, quarum vigore de reciproca satisfactione certioretur, habere queat, erit expectanda, conf. Pr. Ch. St. Wechs. Recht *art. 20.* Leipz. W. Ordn. *art. 15.* (β) Quando in literis expressum, ut à *vista bey Aufsicht / stracks / Ansicht* / i. e. in continenti absq; ulla procrastinatione fieret solutio, tunc ea denegata, extemplo interponenda est protestatio; sin vero in literis certus solutioni repernatur præfixus dies v. gr. ad 2. 3. 4. vel 8. dies *Nachsicht* / tunc iis præterlapsis, solutio intra spatium 24. horarum facienda, aut protestandum, ne forte per ulteriorem dilationem procurans damnum incurrat. Sic Regiomonti in anniversariis solennioribus nundinis 1. & 2. earum die literæ sunt acceptanda

79

80

81

82

83

G

da

dæ, 4to vero & 5to die usque ad horam septimam vespertinam, si harum acceptatio seu solutio adhuc dum recusata fuerit, protestari licet *Pr. Chur-Fürstl. Wechsel-Recht. art. 17.* Quapropter vi antea dictorum dicendum, si ad certos dies *auff gewisse Tage sieht* v. c. ad 10. 8. vel 4. sit restrictum, illud tum non citius initium capit, quam proxime adveniente die præsentationis & acceptationis, ut ita, si in literis ad decem dies dilatio aliqua 10. *Tage sieht* sit concessa, & illæ ultimo die Aprilis acceptatæ, tunc non ante, nisi XI. die Maji solutio exigipotest. Fufius hic conferri meretur Savary *im vollkommenen Kauffmann p. 1. cap. 21. p. 154. seq.*

§. XXI. Hinc valde necessarium erit, literarum Camb.
 84 non acceptatarū protestationem tempestive interponere, sive cambium spectet ad præsentantem, sive ad alium quemcunq; etenim si cambium spectet ad alium, tum is qui mandatum de exigendo suscepit, & tamen protestari neglexit, obligatur ei, cujus est cambium de lucro & omni futuro interesse Cambii, Lauterbach. *Tract. Synopt. part. 3. ff. Tit. Mandat. §. 2.* Sin vero ad
 85 ipsum præsentantem, tunc ille ob omissam protestationem amittit cambium, ejusque lucrum & interesse futurum i. e. omnia ea, quæ occasione cambii contingunt vel contigerunt, videlicet provisiones, proxeneticum, recambium &c. item pecuniam pro literis solvendam, *Brieffe porto, Protest-Gebühr* conf. *Pr. Chur-Fürstl. Wechs. Recht art. 30. & Leipz. Wechs. Ordn. art. 30. Sacc. de Commerc. & Camb. §. 2. gloss. 5. n. 322. & § 7. gl. 2. n. 8.* quæ omnia alias consequi potuisset. Ratio hujus
 86 assertionis consistit in eo, ne (1) cum literæ Cambii pertineant ad ipsum protestantem, ille fraudulenter negligat protestationem, quo postmodum debitorem securum atque morosum eo firmiter ad interesse habeat obligatum, quod nullatenus est permittendum. (2) quia si protestatio fieret, & debitor hac de re certior redderetur, ille non præstita solutione merito obligaretur, tum ad cambium, tum ad illius interesse, cum tamen non certioratus, excusetur à culpa & ab omni procrastinatione, eleganter hic Martin. Wagner in *Idea Mercat. quest. 2. p. 40.* Curti9 Jun. *Consil. 1012, n. 11.* Uffenbach *de protest. in camb. c. 7. n. 27.*

§. XXII.

§. XXII. *Quaritur autem, an negligens fatalia protestandi,* 87
integro cambio cadat, an damni & interesse emolumentum solum-
modo amittat? Existimamus cum illustr. Dn. de Rhetz de *Ver-*
sura parte. 1. c. 5. th. 12. hunc ob supinam negligentiam utro-
 que cadere, quoniam (1) sibi vigilare potuisset protestatione,
 & sic non duntaxat suum, sed & trassantis jus illibatum, si for-
 te interea temporis, accipientis conditio reddita sit deterior,
 conservasset. (2) coërcenda præsumpta fallacia, quod forte re-
 mittens satis sibi prospectum de trassante, ceu priore debitore
 putaverit, & sic eum, cui tratta facta, haud interpellatum re-
 liquerit. (3) quod per acceptationem acceptans semet obliga-
 verit, ipse vero præsentans cum eo veluti sine protestatione
 fuerit contentus.

§. XXIII. Haud inconvenienter porro hoc loco quæritur, 88
 quid sit redire literas *cum protestatione*? Resp. quando manda-
 tarius debitoris literas cambii acceptare recusat, aut acceptat
 quidem, sed easdem non persolvit & eapropter mandatarius
 Creditoris protestum elevat contra debitorem de interesse,
 damnis & impensis, insimulque istas literas cum protestatione
 remittit ad creditorem qui tunc adversus debitorem cum effe-
 ctu agere valet. *Scacc. de Commerc. §. 2. gloss. 2. n. 12.*

§. XXIV. Tandem ipsam protestationis aggredimur for- 89
 mam, quæ plerumque sequentem in modum confici solet.
 Notarius nomine protestantis, cum duobus ad minimum te-
 stibus ad hoc non speciatim à protestaturo rogatis, sed sufficit,
 si eos ipso sciente & consentiente, Notarius requisiverit, adit
 correspondentem trassantis, ipsique adhuc semel literas camb.
 præsentat, interrogans, an easdem jam acceptare velit, nec ne;
 vid. hic *Capolla cautela 9.* quod si in totum acceptationem
 detrectet, vel rationes cur id facere nequeat, alleget, coram
 præsentibus hisce testibus protestatio interponitur, quæ dein-
 cept in instrumentum publicum à Notario redacta ad Dato-
 rem literarum remittitur. v. gr. er wolle hiermit wieder Trassi-
 rern des Wechsels so wohl wegen nicht erfolgter Bezahlung/
 als auch wider allen hieraus erstehenden Schaden und Unko-
 sten / Interesse, Wechsel und Wieder Wechsel solenniter
 G 2 pro-

- protestiret haben confer. Dn. Præses in *Tract. de Cautelis Contract. §. 17. cap. 5. sect. 3.* Antequam vero hoc fiat, præsentans literas quidem primo adveniente postarum die cum protestu
- 90 remittere valet, nihilominus tamen easdem adhuc penes se ad *terminum usque solutionis bisß auff den Berfall-Zag* retinet, ut si interea acceptans adhucdum solvere velit, refusis tamen expensis in protestum, literas missas &c. erogatis, audiatur, alias hoc non præstito, nec subsequuta solutione, denuo
- 91 protestatio est reiteranda secundum præscriptum *juris Elector. Prut. Camb. art. 10. & 14. Marta Digestor. noviss. tom. 3. cap. 15. p. 161.* Ratio, quia protestatio simpliciter facta, ad actum postea ex intervallo celebratū non trahitur, sed postea ita simpliciter solvens, censetur solvisse juxta formam literarum, non obstante, quod alias de jure protestatio semel rite facta repetitione non habeat opus. Et hinc si literæ non acceptatæ inanes cum protestu revertantur, trassans facta ei notificatione & in-
 finuatione protesti, remittenti celerem atque idoneam cautionem, utpote per fidejussores, vel hypothecæ constitutionem, aut pignora, eapropter præstare adstringitur, quo literæ protestatæ adveniente die sine ulla ulteriori procrastinatione
- 92 accipiantur & exsolvantur. Sin vero hæ literæ Camb. quidem acceptatæ, sed legitimo tempore nondum solutæ, ac ideo rursus protestatum, tum trassans tenetur illico numeranti valutam refundere; sed si secunda vice, non obstante protestatione, redeant, tum constitutis pignoribus atque fidejussoribus pariterque restituto Cambii interesse, recambio, provisione cæterisque aliis expendendis cavere oportet: *arg. L. 1. ff. de eo quod cert. & ibi Wesenb. in parat.* quod si tertia vice recurrant schedulæ collybisticæ, & transcribens ultro exactiorem præstare recuset, tum illa ab eo, ejusque fidejussoribus seu pignoribus paratissima executione exigere potest, modo tamen hic numerans Collybistæ jus, contra acceptantem alias competens, cedat, prout scite sancitum legitur in *jure Elect. Prut. Camb. art. 28. 29.*
- 94 §. XXV. De cætero si acceptatio denegetur, & tertius se declararet in honorem scribentis seu Endossantis literas esse
- ac-

acceptaturum, tum talis acceptans, protestum nomine procurantis interponens, coram Notario in propria persona se declarare tenetur, quod cambium in honorem Transcribentis vel Endossantis acceptet; & ejusmodi qualificata acceptatio tesseris collybisticis est inferenda, subjecto insimul Transantis nomine, in cujus honorem literæ hæ sint acceptatæ, hoc effectu, ut postmodum hic, veniente die, solutionem cambii una cum expensis præstet. Præterea Notarius hanc in honorem factam acceptationem, abs ejusmodi acceptante declaratam, protestationi subicere ac eandem tali modo præsentanti extradere tenetur, qui hoc protestum una cum adjuncta acceptatione quantocyus transmittere adstringitur. Hoc ita peracto, si postmodum mandatarius hæc literas protestatas esse acceptaturum atque soluturum se declararet, tum iste memoratus tertius acceptans à jure suo resilire necesse non habet, confer. rursus *art. 9. juris Camb. Prut. junct. art. 15.* Ne itaque culpa aliqua in Præsentantem redundet, cautus omnino ac providus sit in non intermittenda, sed potius in tempestive interponenda protestatione. Quapropter si primo die post elapsum in literis præscriptum vel moribus receptum terminum Acceptans non solverit, Præsentans intra 6. dies à die factæ insinuationis L. C. Acceptanti, vel præterlapsi termini protestationem interponere & ita Cambium ad Transantem remittere tenetur *Preusch Land: Recht Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 4.* Formulas instrumenti protestationis faciendas, quas brevitate amore hic omisimus, qui legere desiderat, hunc remittimus ad Heydig. *pag. 94. Vogt cit. tr. pag. 193. Uffenb. all. loc. pag. 36.* ubi pleniori cornu exhibentur.

§. XXVI. SuffICIENTER hucusque de prioribus antecedaneis effectibus acceptat. lit. camb. actum fuit, reliquum nunc erit, ut adhuc brevissimis saltē actiones exinde provenientes percurramus. Quemadmodum autem Jus Gentium svadente necessitate & utilitate humana cambia introduxit, consuetudo approbavit, Jus Civile, quo referuntur Leges particulares seu statuta localia, confirmavit; ita forum mercatorum expolivit, ac ea ad perfectionem deduxit. Unde in genuina contractus Cambii

indole exponenda & ex schedulis camb. resultante actione, Dd. mirum in modum ferram contentionis reciprocant; alii hunc nominatum consensualem, quos inter Turri de Camb. *Disputat. 1. quest. 10. Vogt. de Camb. th. 2. p. m. 12. Dn. Schwend. ad tit. ff. de rerum permat. §. 3. in not. ad Eckb.* Alii Innominatum scil. DO UT DES, vel FACIAS, substituentes, quos inter Marquard de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 23. Struv. exerc. 25. th. 40. ibique Müller Lit. α. Dn. Præses Tr. de Investig. forensib. action. sect. 1. memb. 7. §. 24. & Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 7. Christoph. Haunold controvers. de Iustit. & Jure rom. IV. Tract. X. c. 3. controu. 1. n. 371. pollicem hac in re undiquaque nobis prementes, quorum sententiæ & nos adstipulamur.

¹⁰⁰ §. XXVII. Quod ipsas ergo actiones, respectu schedularum collybisticarum, concernit, sciendum, quod & hic mirifice inter se fluctuent Dd. cum ex diversis obligationibus, variæ quoque suboriantur actiones. Etenim inter Remittentem atque Trassantem, præsertim si negotium illud à datione initium cœperit, non alius intervenit contractus quam innominatus arg. L. 17. & 24. ff. de P. V. Si ergo hic à sua parte eundem, non adimpleat, nec curet in loco convento exsolvi pecuniam, tum actione P. V. ad id præstandum adigi potest, videlicet *Do ut des, vel facias.* Augustin. Berous Vol. 1. consil. 194. n. 14. Sin autem Remittens, à parte Trassantis re adhuc existente integra, literis nimirum ab eo nondum transmissis, forte mutaverit animum, nec cambium alibi fuerit numeratum, tum patebit locus *Conditioni Indebiti*, vid. Pr. Wechs. Recht. art. 3. quin si mutuis verbis negotium fuerit peractum, *Actioni ex stipulatu.*

¹⁰¹ Dn. Præses Tr. de investig. action. memb. 7. §. 18. E contrario nulla Remittenti adversus Acceptantem, si hic literas acceptare noluerit, vel acceptaverit quidem, sed non exsolverit, succurritur actione, sed tenetur regressum instituere contra Trassantem.

¹⁰² §. XXVIII. Ulterius considerandi veniunt Tractans & ille cui dirigitur tratta, quos inter regulariter non innominatus, sed nominatus celebratur contractus & quidem in specie, *mandatum Nicol. de Passerib. de Privata scriptura Lib. 3. quest. 43. n. 2.*

n. 2. Proinde sicuti in arbitrio cujuslibet est, mandatum oblatum in se suscipere, ita semel susceptum, nisi tempestive eidem renunciatum fuerit, consummandum *L. 22. §. fin. L. 27. §. 2. ff. Mandat.* ita parili ratione mandatarius Trassantis non aliter ad solvendum devinctus est, nisi literis camb. à se acceptatis, & perlectis, vel tantum temporis effluerit, qua probabiliter eas perlegere potuerit. Idcirco hic ut solvat vi semel commissi & consecuti mandati à Transcribente *actione mandati directa* compelli potest, Raphael. de Turri *Disp. 1. quest. 19. n. 10. 11. Cæpolla cautel. 9.* Unde vicissim Acceptanti adversus mandantem *Actio Mandati contraria* ad recuperandam pecuniam pro isto numeratam, item provisionem ceteraque omnia, quæ ratione ipsius mandati ab eo consequi debuisset; si *pro Honore liter.* acceptaverit, *negotiorum gestorum actio*, cum melior ipsius conditio sit reddita, indulgetur. Ansaldo de Ansaldo. *de Commercio. & Mercat. Discurs. 2. n. 42. & Discurs. 3. n. 14. Struv. Exerc. 25. lib. 44. ibiq; Müller lit. E. p. 1760. Menoch Conf. 296. n. 24. conf. Dn. Præses de Investig. forens. act. sect. 1. membr. 7. §. 20. & 25. junct. Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 12.*

§. XXIX. Non à scopo aliena videtur hæc quæstio, *an corresponsali solventi secundum datam formam transcribentis hic maneat obligatus, non obstante quod fuerit mandatum concessum absque solitis verbis: stelle es à conto ac proinde hæc verba potius abundant, quam ut aliquem producant effectum?* Resp. distingu. aut disceptatur, an obligetur *ex clara ac liquida obligatione* & tum negando respondemus, nisi in missis literis memorata verba speciatim deprehendantur, quæ tum non censentur otiose apposita, sed id operantur, ut mandatario transmittentis expressa indulgeatur obligatio, utpote efficacior ea, resultante demum ex Lege secundum regulam juris, major vis est expressi, quam taciti *L. 52. ff. de Condit. & demonstr.* Aut dubitatur an teneatur actione mandati? & Resp. affirm. cum quoad talem obligationem hæc verba *stelle es à conto* omnino abundare videantur, dum Mandatario seu Acceptanti actione mandati contraria adversus mandantem consuli potest, quam primum juxta tenorem accepti mandati à suo principali, solverit *arg. L. 16. ff. Man-*

Mandat. L. 45. pr. eod. ibique Dn. Brunnem. conf. Uffenb. de Prot. in camb. cap. 6. n. 26. 27. Lauterbach Tr. synopt. de Mutuo. &c. annex. Tr. Heydigers Anleitung pag. m. 137. sub finem. An autem commissarius schedas camb. quibus predicta verba: stelle es à conto subjecta, in illarum honorem cum protestu solvere queat, non adeo expediti juris videtur? Nos Resp. neg. quia hæc eo saltem tendunt, ubi Scribens in literis alicui commisit, ut solutionem quidē præstet, pro reciproca autem satisfactione ad rationem, Javolenum ad interim sibi habeat obligatum. Hoc in casu si acceptans hanc oblationem recuset, & sibi devinctum malit retinere transcribentem, tum utique potest in ipsa solutione eapropter elevare protestum Rota Gen. Decis. 19. Alias verba stelle es à conto denotant vinculum Trassantis, vi cujus se debitorem illius, cui facta tratta, profitetur.

§. XXX. Pedem ulterius promovemus ad obligationem Præsentantis adversus Acceptantem, ubi in antecessum observamus, quod hic illum nullo modo habeat obstrictum, cui exsolvit, sed eum de cujus mandato solvit, & Accipiens obligatur erga mandantem, non vero erga solventem Straccha de Mercatur. Decis. 168. n. 2. quapropter ex pura demum acceptatione acceptans constituitur debitor Præsentantis juxta vulgatum, wer acceptiret muß zahlen / & exinde tum resultat actio Constituti seu de constituta pecunia t. t. ff. & Cod. de constit. pecun. quippe per acceptationem hoc agitur, ut obligationem, qua devinctus est Dator literarum Remittenti, aut ei cui remissa facta nempe Præsentanti, in se derivet Acceptans, ac postmodum ex ea teneatur Carpzov de Camb. th. 58. Marq. all. Tr. Lib. 3. cap. 12. n. 84. Mevius Consil. 101. n. 1. 2. add. Pr. Wechs. Recht Art. 7. Imo si dicendum quod res est, autumamus ex ejusmodi acceptatione & promissa solutione oriri Præsentanti actionem ex stipulatu ad exigendam pecuniam cambialem, cum hic Acceptantem interroget, an literas oblatas acceptare & solvere velit, vel non, quod si annuat, contractus stipulationis celebratus. Dn. Præses Tr. de invest. for. act. all. loc. §. 21. sin vero à Mandatario datoris literarum Cambii schedulæ non receptæ fuerint, tum con-

contra hunc, præmissa tamen ut supra debita protestatione, succurritur Procuranti, seu ei cui facta remissa, aut etiam certo respectu ipsi Remittenti, *condictio causa data causa non secuta*, qua cum tota sorte, interesse, cæteraque omnia in elevationem protesti erogata, repetuntur. Stypmann *de Jure Marit. part. 3. cap. 8. n. 87. 88.* Hendiger *all. Tract. cap. 11. pag. 106.*

§. XXXI. Denique si omnino ab eo cui Tratta facta, acceptatio recusata ac eapropter à Procurante protestatio debite ac tempestive interposita fuerit, tum cuique alii licebit ejusmodi literas honorare ac exsolvere, qui tamen eo ipso, quod negotium tractantis utiliter gesserit, eundem exinde sibi *actione negotiorum gestorum* reddit obligatum, quasi hoc modo, ne ad interesse ob non acceptatas literas postmodum conveniatur, liberaverit, Marquard *de Jure Mercat. Lib. 2. c. 12. n. 45.* Ratio in eo consistit, ne alicui officium suum sit damnosum. Gvalther *de Camb. th. 7. Lit. p. 5 q. conf. L. si quis absentis. 2. L. solvendo. 39. ff. de N. G. L. solvere 53. ff. de Solution. conf. Pr. Wechsels Recht art. 9. vid. supra num. 77.*

CAPUT ULTIMUM.

De Modo procedendi in acceptatione Liter. Cambii.

CONSPECTUS.

T ransitus n. 1.	terponenda. n. 16.
Modus procedendi in cambiis n. 2.	Digressio ubi simul de officio judicis in decernenda citatione traditur n. 17.
Judices hic quales eligendi. n. 3. sqq.	Libellus in cambio. n. 18.
Quid in Prussia obtineat. n. 7. sq.	In eo ultra tria puncta cumulari nequeunt. n. 19.
Quid Judici in cambiis observandum. n. 9. sqq.	Formula n. 20.
Actio ex Cambio quo loco instituenda. n. 13. sqq.	De Personali comparitione. n. 21. sqq.
Protestatio in loco solutionis in-	

H

CLAN

- Clausula camb. personalem operatur comparitionem. n. 26.* *De exceptione excussionis in L. C. n. 44.*
- Exceptiones in cambio occurrentes. n. 28.* *De exceptione solutionis, prescriptionis, doli mali n. 45. seq.*
- De exceptione Legitimationis. n. 29.* *Digressio ad probationem. n. 47.*
- De mandato judiciali in cambio. n. 31.* *Ex libris campforum num contra tertium resultet probatio? n. 50.*
- Quomodo cum debitore contumaciter emanente procedendum n. 32.* *Quid in actu recognitionis observandum. n. 51.*
- In Prussia nulla plane exceptiones attenduntur. n. 33.* *De Demonstratione n. 52. seq.*
- De exceptione N. N. P. an ea in cambiis attendatur? n. 36.* *De de & relatione juramenti in camb. n. 54.*
- Rationes pro affirmativa n. 38.* *Appellatio in cambiis rejicitur. n. 55.*
- Pro negativa. n. 39.* *Creditor ratione valuta trassanti exsoluta, postmodum vero hoc bonis labente, qua in classe in vindicanda valuta ille postmodum sit collocandus. n. 56.*
- Num idem procedat si quis non sit è numero mercatorum? n. 40. sq.*

§. I.

1. **C**ontemplati haec tenus sumus effectum acceptationis L. C. residuum ergo adhuc erit, ut ad ipsum processum seu ordinem procedendi in negotiis Cambialibus observandum nos convertamus. In quo quamplurima contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, latisimè Dd. scripta
2. passim exponunt. In modo procedendi si quidpiam celeriore expeditionem ac executionem requirat, profecto hoc
3. praesens negotium cambiale gaudebit. Cum vero nemo commodius de cambii natura ac qualitatibus judicare valeat, quam qui in illis versatus, quique requisita negotiationum, normam ordinationum cambialium atque observantiam Judicii, quæ inter mercatores ac campfores observatur optime calleat & intelligat; ideoque tales sane iudices non aliunde, quam ex mercato-

catorum gremio erunt feligendi. Etenim qui negotiationi- 4
bus unice intenti ac dediti, consuetudinum suarum reputan-
tur peritissimi; è contrario Judices extra forum mercatorum
constituti, eas minus habent cognititas, satius esse suomet judi-
cio acquiescere, quam aliorum sententiæ inhærere, existiman-
tes. conf. Nicol. Rodriquez Fermosinus *ad cap. 5. X. de Judic.*
quest. 23. n. 1. Scacc. *de Commerc. §. 1. quest. 2. n. 20.* Vogt *de Camb.*
p. m. 224.

§. II. Proinde in plurimis celeberrimis Emporiis certa
judicia seu collegia sunt constituta, quibus publica autorita-
tate præfecti, negotiationis præsertim cambialis admodum
gnari nonnulli mercatorum, admixtis tamen quibusdam vel
ad minimum *duobus literatis*, qui omnes, in cambiorum mate-
ria inter cujuscunque Ordinis aut dignitatis personas, lites e-
mergentes componere ac decidere tenentur: prout Amstelo- 6
dami est Camera affecurationis *die Camer van Assurantie*, No-
rimbergæ *die Markt's Borgeher* / Hamburgi, itemque in An-
glia *die Kunt Meister* deprehendimus vid. D. Gvalther *de Camb.*
tb. 11. lit. b. Sic Lipsiæ singulare aliquod judicium à Joh. Georg.
III. Elect. Sax. confirmatum, quod appellatur *das Handels*
Gericht / coram quo omnis generis litigia circa mercaturam
obvenientia deciduntur. conf. hic Mylerus ab Ehrenbach *de*
Princip. & Statib. Imp. Part. 2. cap. 58. §. 10. sub fin. & utut in Patria 7
mea, non quidem singulare aliquod judicium pro causis
cambialibus, sicuti alibi, ordinatum est, constitutum tamen est
judicium Telonii *das Licent-Gericht* & à Magistratibus op- 8
pidanis judicium censorium, seu mulctæ germ. *das Wett-Ge-*
richt dictum; coram illo commerciorum præsertim maritimo-
rum, coram hoc ambigua causarum fata ad mercaturam indi-
stincte pertinentia, dirimuntur. Quo tamen cambialia nego-
tia vix ac ne vix referuntur, utpote quæ ad cognitio-
nem supremi Regiminis spectant, si lites eapropter al-
tioris indaginis exoriantur. Imo si causæ mercatorum *die*
Commerciën-Sachen vi Rescripti Elector. de ao. 1691. d. 12. Maj.
altioris indaginis non sint, nec solennem judiciorum ordinem

requirant, à supremi Regiminis Consiliariis de simplici & plano deciduntur: si vero causæ sint majoris momenti, & ordine judiciorum plenarie servato decidendæ, Judicio Aulico cognoscendæ traduntur, ceu apparet ex tenore all. Rescripti, quod totum exhibet Dn. Grube in *Tr. de Processu fori Prut. c. 28. n. 129.* quod nos remittimus. conf. *Pr. Wechsel Recht art. final. § c. 3. n. 251.*

- 9 §. III. Rite itaque constituto judicio, non aliter judicis erit judicare, quam ex statutis seu articulis Mercatorum illorumque moribus, aut speciali à Superiori promulgata ordinatione.
- 10 Præprimis vero hic respiciendum est, ut in materia cambi-
li, utpote moram necquicquam ferente, levato velo *L. 5. C. de Naufrag.* de simplici & plano, cæterisque omnibus aliis amputatis ambagibus procedatur. Geminas hujus rei suppeditat Marquard *de jure Mercat. Lib. 3. cap. 7. n. 11.* rationes (1.) quia Curia Mercatorum æquiparatur Ecclesiasticæ (2.) quoniam mercatores peregrinantes miserabilium personarum privilegiis gaudent, quæ semper summaria & celerrime pertractantur. Idcirco magis ex æquo & bono (hic tamen non æquitas imaginaria & cerebrina, verum rationi consentanea & ex probe perspectis circumstantiis in legibus fundata, intelligenda) quam nimio rigore, scrupulositate, subtilitate ac apicibus juris res sunt dijudicandæ.
- 13 §. IV. Cum regulariter quivis actor, sequi teneatur forum Rei *L. 2. C. de fction. omn. jud. L. fin. C. ubi in rem actio.* Hinc qui actionem cambialem est intentaturus, instituat eandem, necesse est in foro domicilii debitoris *L. 19. §. 4. ff. de Judic. L. 29. ff. ad L. Municip.* aut in loco contractus celebrati *L. 2. 3. ff. de Rebus autorit. Judic. possid. Carpzov. Decis. 216.* seu in quo destinata solutio auffer dem *Bezahl-Platz L. 9. ff. de eo quod cert. loc. L. 21. ff. de O. & A.* modo ibi deprehendatur. Huc omnino
- 14 facit *Pr. Wechsel Rechts Art. II. Quid si vero literæ campso-
destinato loco fidem non invenerint?* Resp. eum non in loco solutionis, sed domicilii tunc esse conveniendum, Gaitus *de Credito cap. 2. Tit. 7. n. 2333.* Honorat. Leotardus *Tr. de Usuris quest.*
- 15 *26. n. 16.* Imo si contingat præsentem aliquando esse campso-
rem

rem in loco solutionis, tum ille ibidem, præsertim si hic à loco domicilii nimis sit remotus, ad solvendum adigi potest per elegans præjudicium à Dn. Zipfel p. 57. §. 21. allegatum: Ob nun wol der Locus der Wiederzahlung nach Danzig destiniret/ und derowegen die Zahlung daselbst zusuchen; dieweiln aber dennoch Danzig von hier weit entlegen/ und der Schuldner daselbst so bald nicht anzutreffen. So mögen N. N. Erben ihñ J. G. wegen der zu wechsell gegebenen 1000. Rthlr. allhier in Leipzig zu wieder Vergnügung nach Wechsell Recht anhalten lassen/ und ist gedachter J. G. die Zahlung an hiesigem Orths üblichen Wechsel-Gelde zu thun verbunden. B. N. W. Similiter si literæ extraneis seu alibi degentibus 16 datae, in loco solutionis solvendæ, tum si hoc non fiat, ibidem protestatio interponi ac remitti potest conf. Chursl. Preusch. Wechsel-Recht. Art. 11.

§. V. Quæporro præcedere solent iudicium, ea sunt vel 17 substantialia vel accidentalia. Ad priora pertinet citatio, ubi tamen in antecessum illud observari solet, quod antequam ea à iudice decernatur, is primordialiter in litibus cambialibus, uti in omnibus aliis, semotis tamen partium Advocatis, amicabilem tentet inter litigantes compositionem conf. Leipz. Hand. Ger. Ord. Art. 1. Pr. Land. Recht Lib. 1. Tit. 8. §. 1. & Tit. 9. §. 3. hac vero non subsecuta, & sic frustra tentata, non quidem formalis citatio forte in scriptis, sed duntaxat per ministerialem, nulla concessa dilatione, injecta tamen causæ mentione, simplex notificatio fieri solet, conf. Pr. Wechsel-Recht art. fin. Leipz. Hand. Ger. Ord. tit. 5.

§. VI. Subsequitur libellus, qui tanquam solennis uti ali- 18 as hic non requiritur, sed causa summariter & oretenus von Mund aus in die Feder/ proponitur, modo fiat apte & concludenter. Ubi insuper notandum quod secundum Ord. Jud. Mercat. Lips. plura quam tria capita in eo cumulari queant, modo 19 ea non sint paritura confusionem Tit. 6. all. Ord. quæ pariter in libello reconventionali admittuntur. Libellus autem præter 20 propter ita formatur: P. P. Vor denen selben erscheinet Javo-
le-

- lenus und saget fürhich / welcher gestalt beflr. Sempronius laut bengehenden Wechsel: Brieffes sub A. ihm 1000. Thlr. *courrent* an verwichener Michaelis Meße 1698. zu bezahlen / schuldig gewesen. Wann dann der bestimmte *Terminus solutionis* bereits längst verlossen / und flr. alles freundlichen erinnern ungeachtet von Befln. in Güthe die Zahlung bis *dato* nicht erhalten können: als fordert er wegen dieses Wechsel: Brieffes / welcher hiemit in *originali sub A. produciret* wird / *Recognition*; und nach deren erfolge bittet flr. Befln. *cum refusione expensarum* zu Bezahlung des *Capitals* und *interesse mora* nach Wechsels Recht anzuhalten / *desuper implorando. &c.*
- 21 §. 7. Et si alias nemo cogi possit, ut semet ipsum in iudicio sistat, ac præsens in persona compareat, quippe cum beneficium juris sit, per alium litigare; unde in recognoscendis instrumentis per procuratorem, speciali tamen mandato ad recognitionem instructum, personaliter comparere non tenemur. Preusch. Land Recht Lib. 1. Tit. 18. §. 4. Carpz. P. 1. c. 17. D. 43.
- 22 Finckelth. *Observ. 110 n. 24.* Fallit tamen hoc in causis cambium concernentibus, ubi debitores *in primo statim termino* semper *in persona* non solummodo comparere, sed illico etiam literas cambii recognoscere, vel in continenti easdem jurato diffiteri adstringuntur conf. Churfürstl. Sächs. Leipz. Hand- u. Ger. Ord. 1682. Art. 13. ibi; doch daß der Debitor im ersten termino persönlich in Person erscheine. Huic adstipulatur Braunschweig.
- 24 Markt Gerichts- und Wechsel- Ordnung d. 20. 1686. §. 7. conf. Vincentius Franchis *Decis. Neapol. 303. n. 2. 3. & Decis. 304.* qui rigor, utut de eo ratione recognitionis Lit. Camb. in *Ord. Camb. Elect. Prut.* & in jure Prut. reviso nihil expresse reperiatur constitutum, æque tamen in Patria mea in iudiciis accurate observatur. Hinc si quis agat ex cambio, sive reus citatus plane non sive per procuratorem compareat, urgeri poterit h. m. Weil Beflr. in person allhie vor N. N. nicht erschienen / als accusiret flr. Beflns. Ungehorsam / und weil derselbe aus einem Wechsel- Brieff belanget / bittet er zu erkennen / daß er in Person zu erscheinen / auf die Klage sich einzulassen und den *originaliter*

ter producirten Wechsel-Brieff sub pœna recogniti & unrecognosciren schuldig / Dn. Schwend. *ad Process. Fibig. cap. 2. pag. 114. in fin.*
 Obiter hic illud annectimus, quod clausula cambialis Germ. nach Wechsel-Recht in instrumento obligationis posita, parilem effectum personalis comparitionis producat, vid. omnino Dn. Rivinus *in specim. Except. Forens. cap. 8. n. 3. & 9.* Alibi locorum inprimis Lipsiæ, si forte reo in negotio cambium seu mercaturam concernente, pro qualitate tamen causæ & arbitrio judicantis, nonnunquam personalis comparitio præcise non sit, injuncta, tum licitum demum ipsi est, vi all. *art. 7. 8. 13. des Leipz. Hand- Ger.* per Advocatum in judicio comparere.

§. VIII. Porro cum exceptiones Ordinem Processus respicientes in causis cambialibus vix ac ne vix attendi soleant, sed in reconventionem rejiciantur, nihilominus tamen exceptio *legitimationis ad causam*, quippe quæ in quocunque foro etiam summario opponi potest Scacc, *de Commerc. & Camb. §. 7. gl. 5. n. 18.* maxime attenditur. Hinc si tertius aliquis ex causa camb. actionem est intentaturus, necesse tum habet, ut doceat, qua ratione istas Literas Camb. adeptus, cum sola possessio literarum non tribuat jus agendi Lenz. *Tr. de Nominib. cess. cap. 27. membr. 6. n. 6.* Unde cum in causa quadam à Reo exceptio qualificationis ad causam cambii actoribus opposita fuerit, judex quoque ad eam in pronunciando respexit his verbis: Weil der Wechsel *questionis ausdrücklich an F. S. oder auff dessen Ordre zu zahlen indosfirt und aber Z. und R.* (Actores nimirum) weder von S. noch sonst jemanden dessen Ordre, sondern von G. denselben auff seine Rechnung einzuheben Ordre gehabt / so muß G. in alle wege sich zum cambio qualificiren / wie er dazu gelanget: h. e. *doceat titulum productarum Literarum cambii.* conf. Dn. Slevogt *disp. de Except. Legitim. ad causam §. 28. sub. fin. pag. 30.* Ordinat. Judicii Mercat. Lipsi. *Tit. II. ibi:* wie auch wenn der Rtr. seine Person / oder zur Sache sich nicht genugsam legitimiren könnte billig in acht zunehmen. Marq. *Lib. 2. cit. Tr. cap. 12. n. 78.* Marta *de Jur. noviss. tom. 3. c. 9.* Gaitus *Tr. de Credit. Lib. 2. Tit. 7. n. 1495.* Quoad mandatum in judicio Mercatorio
Lipsi.

Lipfienfium, in iſtis tantum caſibꝯ ibidem exceptis, ubi Advocatus eſt admittendus, hoc ſingulare occurrit, quod præfertim, ſi peregrinus quiſpiam negotiator negotia ſua per alium ibidem ventilare malit, tum ſuo mandatario ejusmodi mandato juxta formulam in *art. 7.* præſcriptam, judicioque mercatorio inſinuando, proſpicere tenetur *Art. 7. p. 37.*

32 §. X. Si ergo debitor, præſuppoſita citatione legitime emanata, in judicio non compareat, ſed contumaciter emanat, denuo ſub comminatione ulterioris ordinationis bey Vermeydung anderer Anordnung citatur; quod ſi nec tunc ſe ſiſtat, per apparitores publicos abſque proſopolepſia in judicium deducitur, poſtmodumq; carceri tamdiu mancipatur, donec ultimum teruncium perſolverit. Preuſch. Churfürſtl. Wechſel-Recht *art. ſin. ibi:* in gefängliche Haft gebracht/ und daſelbſt biß zu erfolgter Zahlung des Wechſels/ und Erſtattung aller Koſten angehalten werden. Idem dicendum eſt de reo, qui de fuga ſuſpectus.

33 §. XI. Prolabimur jam ad exceptiones, quæ, cujuſcunque illæ fuerint generis, omnes & ſingulæ per evidentem textum in jure Pruten. *Lib. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* in totum rejiciuntur, in verbis: Der Acceptant ſoll das assignirte Geld ohne alle Exception, NB. wie die Mahnen haben mag/ zu zahlen ſchuldig ſeyn. Veruntamen cum hæc rigida diſpoſitio cambialis omnino in Prusia Electorali attendatur, idcirco contemplaturi quid in foro Mercatorum alias communiter obtineat, quæque & in quantum reſpectu acceptationis L. C. & meritorum cauſæ exceptiones alibi adhuc locorum, in conſiderationẽ venire ſoleant. Eminent vero eas inter 1. *Exceptio Feriarũ*, utpote quibus judicialis ſtrepitꝯ quieſcit, & judex ſui poteſtatem non facit Germ. gebundene Tage & ſunt vel ſolennes: vel minus ſolennes: illæ iterum ſunt divinae L. *11. C. de Feriis. vel* Humanæ: hæc ruruſus ſunt duplices, *necessaria*, vel *honoraria* quæ in honorem hominis alicujus & ſingularem memoriam ſunt ordinatæ: illæ neceſſitati colligendorum fructuum ſunt conſtitutæ, ſuntque vel *rustica*, ut dies meſſium, vel *urbana*, quas conſtituunt nundinæ,

mer-

mercatus gratia indicta L. un. C. de Nundin. Non incongrue er- 35
 go hic quaritur, *an etiam contra literas Cambii locum sibi vindicet
 exceptio feriarum?* Diverse quondam hac in re Lipsiæ Facultas
 Jurid. ao. 1680. & Scabinatus Lipsiens. pronuntiarunt, ceu lege-
 re est apud Dn. Rivinum *in specim. except. for. cap. 15. n. 6. & 7.*
 ubi præjudicia. Verum enim vero his non obstantibus negativæ
 Dd. opinioni subscribimus, statuentium, solutionem tesserarum
 collybisticarum per hanc exceptionem neutiquam sufflami-
 nari posse, præsertim si debitor sit de fuga suspectus, Caccialup.
*Tr. de debitore suspecto & fugit. quest. 8. in pr. Peckius de jure si-
 stend. cap. 7. junct. Clem. Sape. de V. S. unde Scabini Lips. ao. 1683. in
 contrarium moti, ita responderunt: daß Beflr. nunmehr durch
 die Gerichts-Diener auff das Rathhaus gebracht / und auff
 die Klage zu antworten / der Erndten-Ferien ungeachtet / an-
 gehalten wird. B. R. W. add. L. S. Ger. Ord. art. 11. & Chur-
 fürstl. Pr. Wechs. Recht art. 16. Dn. Rivinus cit. loc. n. 8.*

Spinosa admodum & valde à Dd. agitata quæstio hic (2) 36
 tangenda venit, *an exceptio non numerata pecunia contra Literas
 Cambii possit opponi? Affirmativam* sententiam multi celeberrimi 37
 Dd. his rationibus sustinent (1.) ob generalitatem LL. civilium, 38
 denegantium hanc Anargyriam (2.) quia hæc ab æquitate ma-
 ximè aliena est, cum quod quis non numeravit, id nec exigere
 debeat, licet syngropham debitoris in manibus habeat (3.) quia
 hæc exceptio à mercatoribus traxit originem, inde consequens
 est, Anargyriam ex eodem fonte ortam censeri. Fachin. *Lib. 2.
 cap. 86. Richter. part. 1. Decis. 21. Brunnem. ad L. 5. Cod. de N. N. P.
 Lauterbach. conclus. forens. exerc. 22. th. 15. item in tr. Synopt. de
 mutuo Literar. obligat. & querela N. N. P. annexo Heydigers
 Anleitung des Wechs. Recht pag. 131. ut & in disp. de jure in Curia
 Mercatorum usitato th. 186. vid. tamen ibidem th. 129. Bachov. ad
 Treut. de Mutuo th. 2. in fin. Mantica Decis. 77. n. 3. Turri de
 Camb. Disp. 2. quest. 16. n. 23. Trentacinq. Lib. 3. Tit. de So-
 lution. Resol. 20. n. 10. Jo. Domin. Gait. de Credito Tit. 7. cap. 2.
 num. 2504. E contrario negativam arripientes, his moventur
 rationibus. (1.) Exceptio N. N. P. solummodo locum obtinet 39*

in contractu mutui, nonverò in aliis contractibus *L. 12. Cod. de N. N. P.* & ibi Goth. *lit. q. L. 13. §. 2. Cod. eod.* (2.) quia solutionem retardat & in longum tempus differt, cum tamen mercatorum & maxime campforum, imo & peregrinantium interfit, pecuniam in promptu habere, ne fides, vel fortuna eorum periclitetur, quæ ex defectu pecuniæ facillime lædi posset. Unde ista verba in cambiis *Valuta von demselben / seu den Werth von demselben vergnüget* innuunt revera numeratam fuisse pecuniam, in simulque confessionem ac renunciationem Anargyriæ in se comprehendunt. (3.) Quod in cambis non sit disputandum de apicibus juris, sed potius ex æquo & bono dijudicandum. (4.) Hisce adminiculantur Jcti Argentoratenses, Colonienses, Lipsienses apud Vogt. *de Camb. pag. m. 143. seqq.* longa serie cum ipsorum responsis recensiti. Marquard. *de jure Mercat. Lib. 3. cap. 8. n. 13. & cap. 11. n. 48. 50.* Berlich. *Part. 2. Decis. 294.* Carpz. *Part. 3. Decis. 257. n. 16. & Lib. 2. tit. 10. Resp. 92. n. 19. 20.* Bachov. *ad Treut. P. 2. Disp. 28. th. 5. lit. c. in pr.* Hopp. *comm. ad. Inst. tit. de Liter. Obligat. pag. 710.* Klock. *de Aerario Lib. 2. cap. 21. n. 29.* Anfald. *de Anfald. Disc. 1. n. 10.* Dn. D. Georg. Grub. *in Tract. de Processu Fori Pruten. Cap. 14. membr. 8. n. 35. 38. 39.* Struv. *cap. 13. Decis. Sabbath. 31. & S. I. C. Exerc. 16. th. 52. ibique in add.* Müller. ⁴⁰ *Lit. z. p. 1040. & Exerc. 25. th. 45. lit. a.* Sed quid si alteruter five creditor vel debitor non sit è numero mercatorum? Eo in casu vult quidem Carpzov. *in Process. Tit. 22. Art. 3. n. 80.* valere tunc jus commune, ut per exceptionem N. N. P. debitori succurratur, ex hac ratione, quod mercator contrahens cum alio, qui mercator non est, videatur privilegio mercatorum re- ⁴¹ nunciasse. Verum hujus opinioni non adstipulamur, quoniam Ordinationes Cambiales, generaliter loquuntur, nec horum aliquam mentionem injiciunt, idcirco generalitati legum tamdiu standum, donec evidenter probetur contrarium. ⁴² Alias malumus potius distingvere in id, quod *ex rationibus juris Civilis* de hac exceptione asserendum, & quod *campforum moribus* hodie est receptum, aut statutis diversis in locis constitutum. Priori in casu, licet cambium scriptum, datum, trans-

transmissum & acceptatum fuerit, tamen ex rationibus juris Civ. si strictè iis inhæreamus, anargyriam competere, nulli dubitamus: secus in casu posteriori. Dn. Lauterbach, *in all. Tr. Synopt. de Mutuo, liter. Oblig. & querela N.N.P. p. 132. apud Heydiger cit. loc.* De Ordinat. Camb. Lips. in tantum quidem hæc querela N. N. P. admittitur, si in continenti & absque ulteriori litis sufflamine, puta Creditoris confessione, aut ejusdem literis doceri possit *Art. XI. De Jure vero Pruten. per apertum* 43 *textum in lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 4. ibi: ohne alle Exception, wie die Mahnen haben mag/ zuzahlen schuldig & de jure Camb Prut. §. 7. ibi: auff verfall Zeit sonder einige Exception zu bezahlẽ hæc exceptio non numeratæ Valutæ in Cambiis plane non attenditur, sed parti adversæ regressus per re-conventionem salvus relinquitur.*

(3.) Occurrit exceptio *excussionis, quæ an in literis Cambii sit* 44 *consideranda*, haud immerito disquiritur? Nos *negativæ* opinioni suffragamur, idque ex hisce fundamentis (1.) propter ipsorum mercatorum commodum privatum, vid. *Novell. 4. cap. 3. in fin.* Quippe Reipubl. interest, ut inter Campsores, ne commercia sufflaminentur, summarie, rejectis penitus omnibus juris apicibus, sola duntaxat veritate inspecta procedatur. Ne itaque si mercatores pro aliis fidejubendo intervenientes primo loco conveniantur, tueri se possent exceptione excussionis, de excutiendo in antecessum principali debitore; inde admodum saluberrime ea propter in Ordinat. Camb. cautum legimus, neminem posthac exceptione excussionis frui debere; idque tum propter exuberantiam fidei, quæ in dictis personis semper abundare, neutiquam vero periclitari debet: tum quod ingenuos campsores quovis temporis momento ad creditorum petitionem pecunia instructos esse oportet (2.) dum fundamentum consistit in eo, quod hoc in foro, tacita præsumatur hujus beneficii renunciatio Gomez. *tom. 2. variar. Resolut. cap. 13. n. 14. sub fin.* Carpzov. *P. 2. C. 18. Def. 7.* Franzk. *lib. 1. var. Resol. 12. n. 57. seqq.* Hering. *de Fidejuss. Part. 1. cap. 27. n. 18.* Marquard. *de Jure Mercat. lib. 3, cap. 8, n. 5.* Ludovici *Part. 2. Decis. 64. n. 25.* Riccius

Part. 1. collectan. Decis. 237. sub fin. Finckelth. Obs. 96. n. 17. Dissent. Fachin, lib. 8. c. 53.

- 45 §. XIV. Similiter hic nonnunquam admittitur exceptio *solutionis*, modo in continenti sit liquidanda, item *prescriptionis* exceptio, per dispositionem Iuris Camb. Lipsiens. art. 32. cujus verba retulit Dn. Præses in *Cautel. Contract. Sect. 3. c. 5. §. 25. p. 481.* Meretur hic omnino conferri Savary in *vollkommenen*
- 46 *Rauffmann cap. 22. p. m. 181. seq. & p. 204.* Denique nec rejicitur exceptio *doli mali*, utputa si rasura evidens in summa pecuniæ sit commissa: aut quod non sit manus illius, qui asseritur easdem schedas Camb. scripsisse, modo in continenti per aliud productum avtheticum instrumentum possit verificari.
- 47 §. XV. Perlustratis exceptionibus progrediendum nunc erit ad materiam *probationis*, quæ regulariter ad impediendam celeriore executionem non permittitur, nisi in casu quadantenus ancipiti. Proinde ea vel per testes, vel per instrumenta, aut tandem in subsidium per jusjurandum absolvi solet. Prior modus scil. plenissime & solenniter per testes probandi regulariter propter nimiam litis protelationem juxta judicium Mercat. Lips. & aliis in locis plane non conceditur; hinc quoniam ista altioris indaginis sunt, remittuntur in reconventionem. E contra posterior modus, per literas nempe probandi, probè observatur. Etenim si eæ loquantur *dispositive* non solum contra campforem scribentem, sed & pro tertio inducunt probationem. Contra eum vero, in quem ejusmodi literæ diriguntur, neq; obligationem, neq; probationem inferunt, *nisi acceptentur*, ex quo demum resultat firma aliqua obligatio. An autem ex libris Camb. contra tertium probatio aliqua inducatur? Resp. aliqualem saltem inducere, argumento desumpto à Libris Mercatorum. Nicol. de Passerib. *de privat. Scriptur. Lib. 3. qu. 42. junct. quest. 40. n. 62. 64. seq.* itaq; hæ literæ Camb. alias in favorem tertii, cui solvendum erat cambium Mascard *de Probat. concl. 990. n. 5.* Marq. *de Jure Mercat. L. 3. c. 9. n. 58.* contra scribentem probant. In actu ergo recognitionis literarum camb. integra scriptura exhibenda, & non quoad subscriptionem tantum, est recognoscenda Nicol. de Passerib.

rib. de privat. script. Lib. 3. cap. 45. n. 2. Vincent. de Franchis Decis. 304. per tot.

§. XVI. Porro si in iudicio mereat. Lips. demonstratio 52
die *Bescheinigung* (probatio namque ordinaria non per-
mittitur) alicui pro qualitate & circumstantia causæ per sen-
tentiam sit injuncta, tum à sententia in rem iudicatam trans-
eunte, elapso *trium septimanarum spatio* articuli *verificationis*
cum nominibus testium & instrumentis offerendi. Pari ratio- 53
ne, hac demonstratione peracta, pars adversa confestim æque
intra illud trium septimanarum determinatum tempus absq;
emissa citatione, sub pœna non factæ demonstrationis, articu-
los suos *reverificationis* exhibere tenetur, etiamsi attestata non-
dum fuerint publicata. Leipz. Hand-Ger. Ordn. Tit. 16. 17.

§. XVII. Quod si tandem causa cambialis ita fuerit com- 54
parata, ut delatione juramenti opus sit, id actor *ante responsio-*
nem Rei facere debet. Sin à Judice jusjurandum deferatur,
tum is, cui hoc impositum est, ad illud præstandum se offerre,
aut referre illud, vel etiam conscientiam suam verificatione ex-
onerare potest, modo tamen hoc fiat intra *octiduum post rem*
iudicatam, quod spatium tamen cum decendio rei iudicatæ
anticipare licitum est. Tit. 15.

§. XVIII. Condemnato itaq; per sententiam ad solven- 55
dum reo, *in continenti via executiva* contra eundem procedi-
tur, ita ut jam nulla amplius exceptione executio impediri
possit; & hoc exinde, quia schedulæ collybisticæ habentur, fa-
cta scil. recognitione, pro instrumentis garentigiatis, adeo
ut exclusa omni appellatione, tam quoad effectum suspen-
sivum, quam devolutivum, regiam manum i.e. celerrimam atq;
promptissimam habeant executionem. Conf. Nicol. de Passeri-
bus *all. tr. Lib. 3. quest. 43.* ubi dissentientes Dd. allegat. Anfaldus
de Anfald. *Discurs. 3. n. 3. Disc. 4. n. 3. & 23.* & omnino Scac-
cia *de Commerc. & Camb. §. 7. glossa. 5. n. 4.* Etenim
cambii negotium, considerato suo initio introductum
videtur pro mercatoribus, qui peregrinantes & in locis alienis
negotia sua expedientes, maxima paterentur damna, nisi cam-
bia haberent executionem paratissimam. conf. Mev. *Part. 9.*
nego-

Decis. 133. Dn. Grube Tr. de Processu fori Pruten. cap. 3. §. 84. n. 251. & cap. 28. §. 15. n. 127. Huc facit textus *Pr. Chursl. Wechs. Recht art. fin.* ubi non excipiuntur minores, nec foeminae: quae parata executio aequae contra acceptantem quam scribentem & remittentem procedit: *conf. Pr. Wechs. Recht art. 1. 28. 29.*

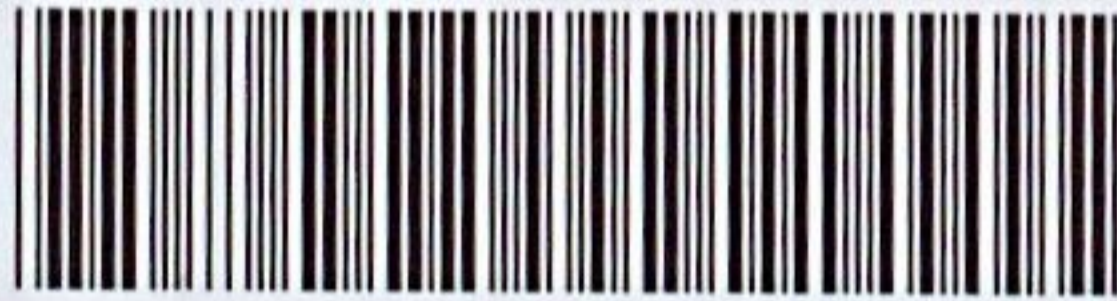
56 §. XIX. Antequam Colophonem huic dissertationi imponamus, lubet unicam adhuc quaestionem hic annectere, quid juris si Valuta vere Trassanti sit numerata, ille vero interea temporis, antequam Litera ab ipso data, exsoluta, bonis labatur, an ea propter Remittens in repetenda Valuta praeter reliquis aliis creditis praelatione aliqua gaudere debeat? Resp. affirmando, si pecunia illa adhuc existat, quia talis pecunia cambialis actu adhuc penes trassantem existens deposito aequiparatur; unde ea mercatoribus audit *Depositen-Gelder. conf. L. si hominem. 7. §. 2. ff. Deposit. L. si res tuas 5. Cod. Ad exhibend.* hinc deponens dominium rei depositae censetur penes se retinuisse: Modo tamen in natura in facultatibus debitoris falliti talis pecunia adhuc dum reperiatur. Alias si ea fuerit consumpta, nulla pollebit praerogativa, sed inter personaliter privilegiarios collocatur *L. 24. §. 2. ff. de Reb. autorit. Judic. possid. Carpz. Part. 3. Decis. 280. n. 8.* ubi praedictum. *Brunnem. in Tr. de Proc. concurs. Credit. cap. 5. §. 5. & ad L. 7. n. 10. ff. Depos. Haberkorn. in Process. Concurf. c. 2. n. 8. & n. 296. Richter. de Privileg. Credit. c. 2. memb. 1. n. 14. Nicol. de Passerb. de Privat. script. Lib. 3. q. 41. n. 7. seqq. Martini ad Ord. Jud. Elect. Tit. 42 §. 1. n. 16. Struv. S. J. C. Ex 25. th. 45. & ibi Müller. lit. 7. Gait. de Credito c. 2. Tit. 7. n. 2457. seq. Richt. P. 2. Decis. 78 n. 10.* ubi elegans praedictum. consentit *Pr. W. Recht Art. 33.* in verbis: Wann ein Zieher / Acceptant, oder Endossant falliret / so sollen die Wechsel Briefe zwar für andern Wahren / Schulden und obligationen die praerenz haben / keines Weges aber vor spaciale und zu Buch gebrachte hypothequen, item für privilegirter und unmundigen Kinder-Gelde. *Jung. textus im Recht Lib. 1 Tit. 49. §. 1. junct. §. 11. add Leipz. Wechs. Ordn. art. 34.* ubi speciale quid ratione mercium fidei alicujus concreditarum, *Commiss-Güter* in excitato concursu est ordinatum.

Hac sunt B. L., quae pro instituti ratione proponere licuit; quae forte omissa, vel minus accurate posita candori tuo supplenda vel emendanda relinquens. Tibi itaque, O Alme Deus! pro gratiosissima in me beneficiorum cumulatione & clementi Astorum meorum assistentia gratias lito nunquam desituras: & ut ea impofterum in Tui Nominis gloriam & Patriae emolumentum dirigere velis, supplex exoro.

02 H 839

ULB Halle
003 104 699

3

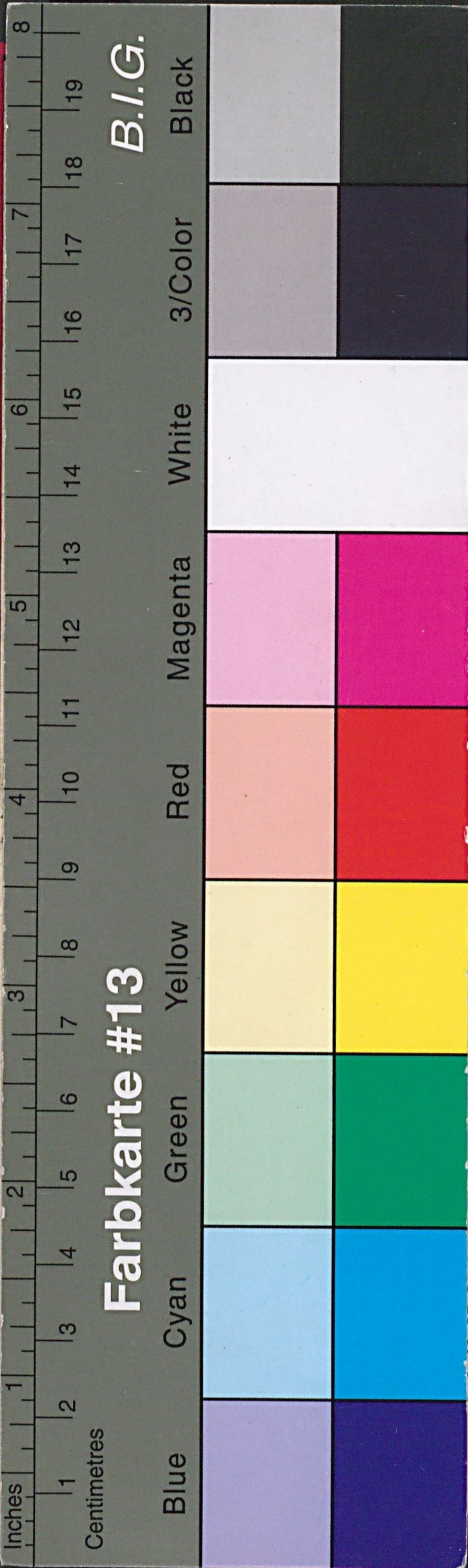

VD-17

Adh

B.I.G.

Farbkarte #13

N. 7. C.
INAUGURALIS,

1122
25

ALIUM

UM ACCE-
LIONE,

on
Wechsel-Brieffe /

am
NIFICENTISSIMO

NCIPE AC DOMINO

WILHELMO,

RGICO ET ELECTORATUS

, &c. &c.

ORALI BRANDENBURGICA,

ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ.

S I D E

LE STRYKIO,

SAR. SERENISS. ET POTEN-

ARIO INTIMO, PROFESSORE PRIMARIO,

RDINARIO, ET p. t. DECANO-

SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,

ORIO MAJORI

A. M DC XCIIX.

& pomeridianis

m disquisitioni exhibet

Höpner / Reg. Pruff.

1698

is Christiani Henckelii Acad. Typogr.